

Situația Cer
Raport
Meneder-Lova

PROLETARI DIN TOATE TĂRILE, UNIȚI-VA!

Luceafărul

REVISTĂ a UNIUNII SCRITORILOR din R. P. R.

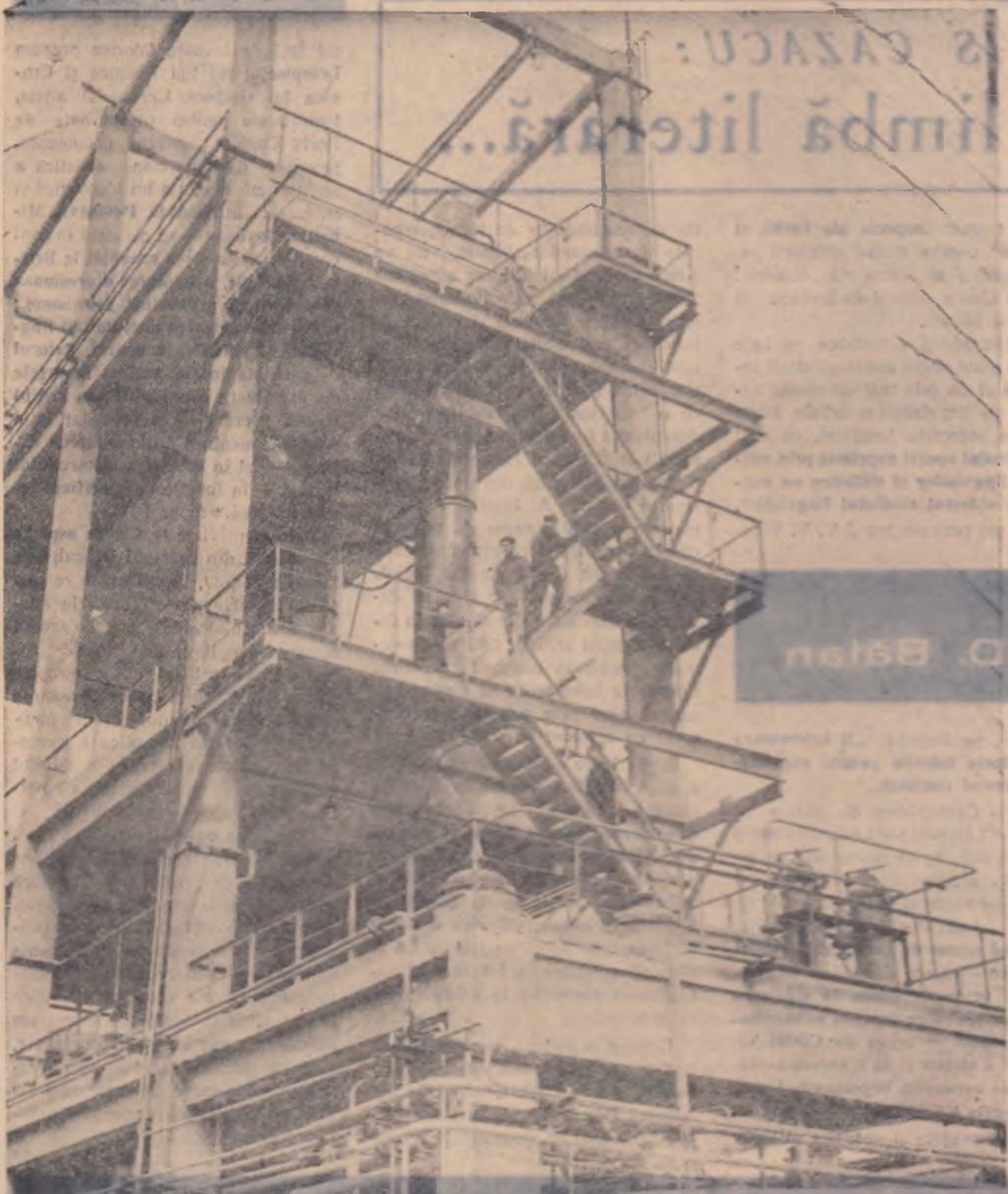
Anul III, Nr. 14 (49) • 15 Iulie 1960 • Apare la 1 și 15 ale lunii • 12 pagini — 1,50 lei

DIN SUMAR:

MIHU DRAGOMIR: Oamenii planetei a patra.
LUDOVIC BRUKSTEIN: Un musafir neașteptat — schiță dramatică.
STEFAN LUCA: Ora 8 seara.
MIHAI NOYICOV: Lupta de clasă pe tărîm ideologic și literar.
Acad. prof. ELIE CARAFOLI: Aurel Vlaicu.
TURNEUL TEATRULUI VAHTANGOV.

TRIBUNA SCRITORULUI TÎNĂR

ZILELE CREATIEI

Scriitorii tineri au avut ocazia să participe la Bicaș în zona de munte. Acolo, în aer curat și pe dealuri transparente a avut loc un concurs literar. Bicaș, legendara, năvălita Bistrița, a fost de fapt stăvilită, după ce, în ultimii doi ani, a fost de câteva ori... purtată pe drumuri, dintr-o albie de beton într-alta. Sub veghea Ceahlăului, în fața porților zăvoaie ale barajului, rîul s-a prefăcut în lac, cel mai limăz lac carpatic, ce se umple — expresia fiind literalmente exactă: văzînd cu ochii. Generoasă temă de reportaj. Cel mai pregnant, mai izbitor element la un popas în Bicașul de astăzi. Dar avînd repetată prilejul de a urmări, cu o simțire încreștată, construcția hidrocentralei în treptele ei înalte, am putut hotărî un eveniment la care am participat în ziua de 1 iulie nu constă doar în acea schimbare de peisaj. Schimbarea e fructul, expresia unei prefaceri de adîncime: maturizarea Bicașului.

Ceea ce la începuturi, în anul cu cîțiva ani doar, înseamnă încă lipsă de experiență, căutări, eșecuri risipite, tirnăcop, primul pas către însușirea unor meserii — într-un cuvînt: adolescență — a devenit, în urma complexului proces constructiv în toate sensurile, călăuzit de comuși, maturitate: un colectiv puternic, cu o bogată experiență, guvernîndu-și lucid energiile. În dosă cuvînt: „universitatea” Bicașului. Cele înfăptuite și acumulate aici reprezintă în viitorul apropiat o bază puternică pentru realizarea cu succes a sarcinilor stabilite de Congres în domeniul

artistic, prin pondere și adeseori prin valoare, reportajul. S-au scris cîteva bune cărți de reportaj, ultima dintre ele „Te slăvesc, țară nouă!”, apărută în cîntecul Congresului, fiind relevantă. Cu toate acestea, nu ne putem „plînge” de lipsa reportajului mediu, înșipid, neemoțional. Cîntecul lectorului e supus unui paradox: deși rîndurile înseamnă nume de eroi existenți în carne și oase, amănunte despre din care, să zicem, sau colectiv, deși abundă amănunte de o caldă actualitate, reportajul pare să stea în afara actualității. E vorba de un anumit gen de reportaj — scîldat în vagoșii impresiilor de suprafață, în metaforilor impresioniste, jalocului faptului cu divagația, profunzi uman prin trăsătură nebuloasă. Paradox? Nu. Insuficiența cunoașterii a realității.

În afară de ce, studînd documentele Congresului, iar apoi, în zilele imediat următoare, văzîndu-i la lucru și stînd de vorbă cu numeroși muncitori de la „23 August”, „Măo Jzodun”, „1 Mai” și Bicaș în legătură cu gîndurile și energiile stimulate de perspectiva trecerii în desăvîșirea construcției socialismului, am înțeles mult mai exact cerințele deosebite ce se pun reportajului. Firușe, tuturor genurilor literare, dar într-un anume sens, mai concret, mai direct, — reportajului. E vorba

de a-l face mai repede, mai bine, mai lăptos. De aceea adevăratul lui chip nu poate fi redat prin metafora lesnică și poetizantă, ci doar păstrînd simțimintele, strădaniile, inițialele polarizate în jurul lui „mai repede, mai bine, mai lăptos”. Montăm fabricii, dar nu oricum, montăm la nivelul tehnicii mondiale. Nu poezia gratuită a fabricii „în general” a strugurilor române, ci imaginea viții, complexă, a luptei pentru însușirea și răspîndirea ulimii civiltăți tehnice în această materie — iată nivelul care-l solicită pe reporter. La acest nivel poate fi înțelită și înțeleasă, la dimensiunile ei exacte, creația celor mai buni dintr-o generație — comunistă.

VICTOR VINTU

Înțelegerea, așadar, a acestor zile ale creației, dinamizate de obiectivele mărețe, precise a căror realizare înseamnă înflorirea personalității umane a socialismului. Nu e vorba de a sugera sau de a impune teme — ele sînt fără număr și la îndemîna tuturor — dar cel de interesant se manifestă această înflorire în cadrul unor brigăzi de producție în care sarcinile de producție merg mîna în mîna cu creșterea și educarea în colectiv a oamenilor, cu aducerea printre frunziși a celor rămași în urmă, cu o viață înzestrată în care învățămîntul și însușirea culturii se alină la loc de cinste.

Un confrate reporter îmi mărturisea cu ocazia unui schimb de experiență ad-hoc, între patru ochi, că s-a „legat” de o brigadă de tineret, aflîndu-se mereu, la scurte intervale, în mijlocul lăcătușilor „săi”. Dar aceste zile ale creației pe care le trăim (creație fiind petrochimia, lacul de la Bicaș, inovația prezentată la cabinetul tehnic, valorifica-

rea complexă a lemnului, nota zece la școala medie scrisă după ziua petrecută la rabotează, finețea rețelului, efectul de stereoreverberație din noua sală a Palatului R.P.R., care-ți revela o nouă dimensiune a muzicii, o stradă pavată într-o margine de orăș, fostă împărăție lacustră cu hotar de mătăsea broaștei, „miracolul” recoltelor din Dobrogea colectivizată) impun nu numai adîncirea

substanțelor reportajului ci și o mai vastă cuprindere. Orizonturile largi ale sectoarelor și problemelor — așa cum le deschide Congresul — oferă, pe planul actualității imediate, posibilitatea creării unor reportaje de amploare, monografice, generalizatoare.

Imaginea celor de astăzi a căror muncă e o continuă creație, din strălucire nouă unor străvechi avușii, astăzi ale întregului popor: oțelarii Reșiței și al Hunedoarei, minerii Văii Jiului, petrolștii, constructorii de mașini, cei care luptă pentru tinerețea lemnului, cei de mîine — pionierii — iată un prim ciclu. Generații: Hidrocentralele de la Bicaș și laminorul de la Roman, Săvineștii și Borzeștii, perimetrul unei Moldove noi, industriale pe „locuri unde nu se întimpla nimic”, reunite sub titlul Cetăți; sale trăind procesul transformării socialiste a agriculturii Dobrogea marilor prefaceri, Tărlia (a Moșilor, a Hategului, a Oașului), scoase din străvechea lor izolare și mizerie, cuprinse în Pămînturi; Dunărea cu Porțile de fier și Galații Șantierului naval, Delta eroicilor pescari și „Cariera extraordinară a stufului, adică Lumea Dunării; oameni și locuri pe care le-am cunoscut în anii din urmă și în aceste zile — mă străduiesc a le cuprinde în cartea la care lucrez „România în haine de lucru”, în cinstea aniversării a 40 de ani de la înființarea Partidului.

Obiectivul principal al planului economic pe anii 1960—1965 este dezvoltarea bazei tehnice-materiale a socialismului, încheierea procesului de făurire a relațiilor de producție socialiste în întreaga economie, în vederea desăvîșirii construcției socialismului.

(Din Raportul C.C. al P.M.R. prezentat de membrul Gh. Gheorghiu-Dej la Congresul al III-lea)

creșterii energiei electrice: în 1965 de 2,7 ori față de 1959. Cifra aceasta, ca și exemplul Bicașului, nu redau decît un aspect al amplei maturizări exprimate astfel în Raportul prezentat de tovarășul Gh. Gheorghiu-Dej la cel de-al III-lea Congres al Partidului: Obiectivul principal al planului economic pe anii 1960—1965 este dezvoltarea bazei tehnice-materiale a socialismului, încheierea procesului de făurire a relațiilor de producție socialiste în întreaga economie, în vederea desăvîșirii construcției socialismului.

Ca prim cercetaș ce se alină, prin însuși specificul său, reportajului — cel mai operativ gen al literaturii de actualitate — îi revine răspunderea de a ghidînd imediat imagini ale vastelor înfăptuiri care angrează talentul și energia întregului nostru popor, săvîșit cu însușirea la traducerea în viață a obiectivelor stabilite de Congres. Ultimii

de a pătrunde mai adînc, cu mai multă hotărîre și îndrăzneală, în substanța lucrurilor. Cred că a sunat ceasul reportajului călduș — turistic, de vizitator cu delegație în buzunar, plimbîndu-se naiv și desuet cu aer de Columb care descoperă în 1960 cit de tare dogorește cuptoarele într-o oțelărie, că uile, ce om deștept e inovator, că strungarul merge la teatru și că, în slîrșit, „ehi, cite ar mai fi de spus”... punct. Or tocmai dincolo de „punct”...

Viziunea reporterului care năzuiește să înscrie o pagină contemporană nu poate fi alta decît a celor mai înaintați, mai lucizi, mai clarvăzători dintr-o contemporană. Constructorul cărui Partidul îi încredințează sarcina de răspundere de a zidi 300.000 de apartamente în viitorii șase ani, nu e stăpînit numai de satisfacția cifrei. Mîndria lui de a construi cele 300.000 de apartamente, se asociază firește, indis-

oasă în paginile cărților noastre. Văstătețea planurilor, pe care le-a deschis și în fața agriculturii Congresul partidului, este splendidă și prin aceea că, înfăptuindu-se cu certitudine, va ridica la lumină noi milioane de țărani, va consolida definitiv forța nouă a satului colectivizat, a oamenilor educați la școala noilor relații de muncă, a noilor convingeri și statornice mentalități.

După cum s-a subliniat, spre mîndria noastră, la lucrările Congresului, literaturii îi revine și pe mai departe o îndatorire niciodată epuizată: aceea de a fi un factor activ în educația comunistă a maselor. Mai mult ca oriunde, în satele noastre ce se pregătesc să tragă în fiecare căsuță firul de aur al luminii electrice, cărțile trebuie să fie azimă și blid, cum ar zice poetul. Cărțile noi, puternice, dogoritoare prin forța de convingere a vieții din paginile lor, cărțile ce fac să înflorească ideile și sentimentele țăranelui colectivizat rodind asemenea pămîntului lucrat nu cu vechea dușmănie, ci cu dragostea și pasiunea omului liber.

Cărțile pe care trebuie să le scriem...

Victoria Ana TĂUȘAN

În semn de mulțumire

Iau lutul cuvintelor în mîini și-l frămînt și-abia izbutindu-i o formă, o alta îmi trece prin minte ca-nțeg și măreț să te cînt, imbold al mersului nostru-nainte, Partid neînfrînt. Mi-a fost dat să te simt, să te știu, răsufletul viu din miezul de foc al visărilor mele, și n-am mai ajuns curcubeu fără stîrșit peste zare, destrămintu-mă-n primele raze de soare, ori în norii cu tunetul greu; Anii mei tineri n-au mai ajuns șipote slabe, subțiri, clipocind sub frunzarul căzut, de-amîntiri nelezîndu-mi cărare, am dat de lumină, de albia la și de curgerea-i plină. Partid neînfrînt. Și iată-mă: mea tinerețe, mă aplec spre slovele tale rostite de la tribuna, înscrise în palmele, în privirile noastre iar slovele tale le cuget, le știu: sînt caldele cuburi din care zbucnesc mult călutele păsări albastre pe-aceste meleaguri.

Ion BRAD

PERSPECTIVE

Una din temele cele mai îndelung dezbătute în literatura romină este aceea a satului, a țăranelui. S-au scris multe pagini nemuritoare despre viața celor trudituri ai pînii și robi ai pămîntului muncit cu dușmănie, pămînt de care ei își legau visul de ferice, stropit cu lacrimi și udat adeseori cu sînge din belșug. Nu-i nevoie să numim cărțile respective. Toată lumea le cunoaște. Avînd în suflet și unda de amarăciune închisă în paginile lor — prin contrast, tabloul satului de azi și mai departe al celui de mîine capătă pentru noi o strălucire rară și se încarcă de o neobișnuită forță emoțională.

În Raportul C.C. al P.M.R. prezentat de tovarășul Gheorghiu-Dej la cel de-al III-lea Congres al partidului nostru, cadrele acestui tablou sînt conturate în cuvinte puține, strălucind însă de mîndria unei victorii uriașe: „Profunde schimbări social-economice au avut loc în ultimii ani în viața satelor. Sectorul socialist din agricultură cuprinde peste 81 la suta din

numărul gospodăriilor țărănești și din suprafața arabilă a țării. A fost lichidată chiaburimea, cea mai numeroasă clasă exploatare, desființîndu-se astfel ultimele forme de proprietate capitalistă în agricultură.

Adică, în locul harapnicului boieresc — zumzăitul zecilor de mii de tractoare ale noastre, în locul sărăciei luci și foamei cronice — belșugul celor 16 milioane tone cereale, la care vom ajunge în 1965, în locul zberetii chinuitoare, fișia îngustă de pămînt zgîrcit — rodnicia ogoarelor fără margini, brăzdate de mașini moderne, stăpînite de oameni ce și-au luat în ajutor armele științei; în locul dijmii, al lucrului „pe trei” sau „pe cinci” — la o viață nouă îmbelșugată, a țăranelor, ajutate de clasa muncitoare, sub conducerea partidului. Fără acest ajutor, nici nu ne putem imagina străbateroa unui drum alît de hotă-

ritor pentru izbînda deplină a socialismului în țara noastră.

Să ne gîndim numai ce muncă răbdurie, măestrită în exactitatea ei științifică, au dus activiștii partidului nostru pentru a aduce cele aproape 3 milioane de familii țărănești de pe făgașul vechilor concepții spre o înțelegere nouă a muncii și vieții de fiecare zi, de superioritatea căreia însăși țărănimea muncitoare s-a convins. Cine cunoaște mai bine, mai intim, întregul păienjenis de mentalități țărănești, de relații familiare statornicite de veacuri, schimbate mereu însă teribil de conservatoare totuși, va înțelege mai bine forța înnoitoare a politicii partidului nostru, care a știut să despartă, cum s-ar zice, apele de uscat — să ajute țărănimea muncitoare să smulgă buruiana exploatare din rădăcinile ei adînci, să înlăture relațiile economice capitaliste dintre oameni și să dea ființă ideilor cooperării și socializării agriculturii.

Orice scriitor găsește aici un inepuizabil tezaur de subiecte noi și adînci, — o problematică de veche tradiție în literatură, care și-a schimbat însă perspectiva, odată cu satul nou, cu oamenii noi. Lucrările noastre literare care au oglîndit autentic acest vast proces înnoitor și-au cîștigat, pe bună dreptate, prețuirea milioaneilor de cititori. Nu putem spune totuși că avem prea multe romane, nuvele, schițe, povestiri, poeme și piese de teatru care zugrăvesc cu măiestrie profunde schimbările ale satului de azi, foarte originala experiență dobîndită de activiștii partidului nostru în această migăloasă operă, nemai-cunoscută pe aceste pămînturi.

Chipul țăranelui educat la școala nouă a muncii colectiviste, militant pasionat pentru dezvoltarea proprietății obștești, deci a omului care și-a ridicat privirea din răscolul lui îngust spre orizonturi deschise tuturor își așteaptă zugrăvirea încă mai bo-

UN DEBUT PROMIȚĂTOR

În fiecare seară se așează pe masa redacției manuscrisele începătorilor. Și în fiecare seară, cu aceeași proaspătă nerăbdare, redactorul parcure paginile care ascund poate un nou talent, o nouă speranță a literaturii noastre. Fiește, bucuria aceasta nu se poate împăna în fiecare zi, dar impresionează totdeauna nivelul general al scrierilor. Se poate măsura de la an la an creșterea pregătirii intelectuale și ideologice a tineretului, dezvoltarea unei sensibilități deosebite față de fenomenele societății contemporane. Acuratețea manuscriselor, conciziunea frazelor, simțul tot mai viu al valorii cuvintelor, simțul, fără îndoială, roadele revoluției culturale din țara noastră. Orientarea aproape exclusivă către temele majore ale actualității, dovedește nu numai un mare interes pentru uriasa transformări pe care le trăiește poporul nostru și omnia încreșterea, dar și conștiința gravelor răspunderi cu care se împovărează cel ce pășește sovăind pe drumul artei literare.

Devine din ce în ce mai evident adevărul de neclintit că în zilele noastre nu se mai poate face literatură din birou și că talentul cel mai viguros se încurcă în izele fanteziei proprii, cind înseste comunicarea directă cu viața, cu realitatea.

Nu întimplător lucrările cele mai izbutite măturisesc cunoașterea nemijlocită a problemelor, a oamenilor și faptelor pe care le înfățesează. În asemenea cazuri talentul nu dibuie, cuvintul nu se umflă, fantezia nu face ocoluri obositoare, imaginea surprinde prin plasticitate, în fiecare cuvint palpăta viața, asemenea sunetului într-un instrument bine acordat.

Astfel de calități credem să fi aflat în lucrările tinărului Ion Ilie Mileșan, publicate în numerele noastre din 1 și 15 iunie a.c. Este vorba de schițele „In sat e o ședință” și „Ropotă”. În ambele schițe eroul este un țărăn rămas încă în afara colectivizării. Prizonier al unor concepții vechi despre proprietate, eroul acesta trăiește drama însingurării, face eforturi să mențină echilibrul familiei, dar coeziunea tradițională ea însăși este subrezită. Vechile afinități se subțiază, oamenii vorbesc în doi per, fac aluzie la niște fapte care au devenit obsedante, starea lor este anormală. O furtună moțnește în sinul familiei și amenință în orice clipă să izbucnească și să spulberă așezarea care părea clădită pentru veșnicie.

Darul cel mai de seamă al lui Ion Ilie Mileșan ni se pare a fi forța discretă a condeiului său de a subordona toate elementele aduse în scenă, de a le sili să colaboreze la limpezirea ideii centrale. Mișcărilor aparent necontrolate ale eroilor, vorba lor, chiar chipul lor, obiectele casnice, uneltele de lucru, natura, participă la desfășurarea unui proces sufletesc, măsurându-i intensitatea.

În schița „In sat e o ședință” bucuria întoarcerii acasă a fierciorului din armată este umbră, o supărare nelămurită apasă asupra familiei. Sint sănătoși, beau cu toții vin, se odihnesc, dar pe înserat se aude gâșul străji: „In sar-asta după cindăa este adunare...”. Toți știu despre ce adunare e vorba. Tac, se frământă, au izbucniri minoase, simt nevoia să spună tot, să-și scape sufletul de o povară grea. Autorul nu apasă prea tare asupra acestor atitudini, nu ni le explică, nu teoretizează, dar noi știm că aici se va petrece ceva de seamă, că soarta acestor oameni se va schimba curind. Și într-adevăr, peste puțină vreme, tatăl va pune problema cu prudență și înțelepciune. Spiritele încordate se relaxează, eroii se liniștesc. Tatăl se îmbracă și se duce la ședință, va spune că s-a hotărât să intre în rândul oamenilor.

Ropotă este clădită cam pe aceeași idee. Aici drama se consumă pe cimp, afară, sub cerul care poate fi amenințator cind ești singur și neajutorat. Și aici tatăl și fiul nu-și spun exact ce gândesc, dar simțim aceeași tensiune, aceeași suferință a izolării. Nori gret se apropie, furcile lor nu vor izbui să clădească finul pînă la căderea ploii. Colectivizării care lucrează pe un ogor vecin se odihnesc totuși. Lor le vor trebui doar câteva minute ca să înalte căpițele și să-și salveze finul. Așa se și întâmplă. Finul lui Plazu va fi răvășit de vint și murat de ploaia torențială. Dincolo colectivizării au isprăvit lucrul și se adăpostesc în corturi. Aparent nesemnificativă și mărunta, situația este totuși definitorie. Îndărătnic, orgolios, neîncrezător, Plazu își va recunoaște greșala și vorbele lui au valoarea unei adeziuni: „Da, lor le vine ușor și cind au o muncă de făcut în pripă... Au dreptate că mă cheamă lângă ei”.

Cu asemenea mijloace simple, proza lui Mileșan este convingătoare pentru că e țesută pe o psihologie firească, pentru că alege din gândirea și din mișcările eroilor, exacte elemente care pot lumina o idee de cea mai mare importanță politică și socială. Este aici ceva din subtilitatea artei lui Marin Preda, dar e departe de a fi o simplă influență de lectură. Este, cred, rodul observației atente, este disciplina cuvintului și fidelitatea față de realitate, daruri cistigate, de bună seamă, prin lecturi bogate și printr-o temeinică pregătire ideologică.

Este de bănuț că tinărul prozator își va lărgi curind aria de inspirație și va pași în mijlocul acelor oameni care au trecut pragul îndoielilor, care își făuresc în mod conștient bunăstarea familiilor lor, care au scăpat pentru totdeauna de povara singurătății, de nesiguranta la care îi condamna cindva capriciile naturii și accidente de tot felul. Acolo îl așteaptă procese sufleteste de mare amplitudine, acolo observația sa fină și nuanțată, darul descrierii și al portretizării, își vor afla un vast spațiu de desfășurare.

Nu ne îndoim că Ion Ilie Mileșan va renunța cu vremea la folosirea unor regionalisme de circulație redusă, pentru care arată acum oarecare preferință. Oricât i s-ar părea frumos și cuprinzător, îl asigurăm că un cuvint necunoscut scade valoarea frazei și paralizează emoția estetică la care are drept cititorul.

Incheiem aceste observații sumare, cu certitudinea că arta lui Ion Ilie Mileșan va ține pasul cu vremea noastră de adinci prefaceri și și va urma îndeaproape eroii pe drumul lor neconștient înainte.

Nicolae Jianu

Luceafărul

Revistă a Uniunii Scriitorilor din R.P.R.
Director: acad. Mihai BENUIC
COLEGIUL DE REDACȚIE

Dumitru CORBEA (membru în Comitetul de direcție); Dan DEȘLIU (membru în Comitetul de direcție); Mihai DRAGOMIR (membru în Comitetul de direcție); V. Em. GALAN; Silvan IOSIFESCU; Aurel MIHAIE; Mihai NOVICOV; acad. PANATIAN; PERSICUȘI; Titus POPOVICI; Tiberiu UNAT; Harolomb ZINCA (membru în Comitetul de direcție).

Dezvoltarea literaturii noastre actuale, efortul cel mai fa-lent al scriitorilor de a crea opere profund originale, care să oglindească frumusețea și bogăția morală a eroului contemporan, reclama formă de cercetare dintre cele mai diverse, capabile să evidențieze varietatea stilurilor și a personalităților artistice, afirmate în cadrul metodei unice de creație a realismului socialist. Căci strădanja pentru desăvârșirea valorii artistice a operei, merită sa educe calitățile estetice ale con-structorilor socialismului, nu poate fi indiferența unei unuia dintre cei care, sub o formă sau alta, pătrund cu preocupările lor în cimpul beletristic. Și cum — după observația lui Gorki — materialul primordial al literaturii este limba, lingvistica sint, alături de critici și istorici literari, cel dintii cheamă sa sublinieze pentru masele de cititori sensurile edinci ale frumuseții, inclus în opera literară. De aceea, n-am spus decât adeseori, arătând ca mai ales în ultimii ani, unii dintre ling-viștii noștri ca acad. Iorgu Iordan, acad. Tudor Vianu, acad. Al. Rosetti, Boris Cazacu, Al. Niculescu au adas o contribuție prețioasă în cercetarea unor scriitori clasici sau contemporani, studiindu-i din punctul de vedere al valorilor stilistice, dezvoltându-le, firește, și valorile de conținut. Deși, observația după care, prin intermediul limbii unui scriitor, ajungem sa cunoaștem cel mai bine însași personalitatea și natura talentului său e destul de veche — amintim pentru conștința și plasticitate, tea et axiona lui Seneca „omnio vultus animi est” — mai sint încă și astazi, atit în rindul lingviștilor cit și al criticilor literari, oameni care neagă valabilitatea studiilor de stilistică și limbă literară. Așa încit acoasă nouă disciplină s-a afirmat la noi în toat un poemel aprige, pline de pasiune.

Analizind critic argumentele fie-

BORIS CAZACU: Studii de limbă literară...

cerării ei, se inscrie în rindul celor ce susțin ultima teză din cele enunțate mai sus, așa numita teză a „școlii de la București”, acceptată de majoritatea invaștilor noștri. Ovid Densusianu spunea, de pilda în monumentală sa *Historie de la langue roumaine* ca „mai ales cărțile lui Cornei sau fost acelea care au avut cea mai mare influență și care au contribuit într-o largă măsură la dezvoltarea ulterioară a rominei literare”.

Analizind critic argumentele fie-

lei celui ce cercetează aspectul literar al limbii: raportul dintre studiul stilistic și critica literară, dintre valoarea de conținut și valoarea expresivă a cuvintului.

Uti!ă pentru mase largi de cititori, elevi, studenți, profesori, scriitori, critici și istorici literari, lucrarea are meritul de a discuta la un înalt nivel științific și cu un evident gust estetic, problemele unui domeniu de cercetare deosebit de important. După ce în prima parte, printr-un număr de studii cu caracter teoretic, sint prezentate problemele esențiale ale cercetării limbii literare, în partea a doua a lucrării, autorul, aplicind unele dintre principalele și metodele discutate mai înainte, trece la cercetarea con-

ținutului și a valorilor stilistice, dezvoltându-le, firește, și valorile de conținut.

De aceea, n-am spus decât adeseori, arătând ca mai ales în ultimii ani, unii dintre lingviștii noștri ca acad. Iorgu Iordan, acad. Tudor Vianu, acad. Al. Rosetti, Boris Cazacu, Al. Niculescu au adas o contribuție prețioasă în cercetarea unor scriitori clasici sau contemporani, studiindu-i din punctul de vedere al valorilor stilistice, dezvoltându-le, firește, și valorile de conținut. Deși, observația după care, prin intermediul limbii unui scriitor, ajungem sa cunoaștem cel mai bine însași personalitatea și natura talentului său e destul de veche — amintim pentru conștința și plasticitate, tea et axiona lui Seneca „omnio vultus animi est” — mai sint încă și astazi, atit în rindul lingviștilor cit și al criticilor literari, oameni care neagă valabilitatea studiilor de stilistică și limbă literară. Așa încit acoasă nouă disciplină s-a afirmat la noi în toat un poemel aprige, pline de pasiune.

Analizind critic argumentele fie-

cerării ei, se inscrie în rindul celor ce susțin ultima teză din cele enunțate mai sus, așa numita teză a „școlii de la București”, acceptată de majoritatea invaștilor noștri. Ovid Densusianu spunea, de pilda în monumentală sa *Historie de la langue roumaine* ca „mai ales cărțile lui Cornei sau fost acelea care au avut cea mai mare influență și care au contribuit într-o largă măsură la dezvoltarea ulterioară a rominei literare”.

Analizind critic argumentele fie-

cerării ei, se inscrie în rindul celor ce susțin ultima teză din cele enunțate mai sus, așa numita teză a „școlii de la București”, acceptată de majoritatea invaștilor noștri. Ovid Densusianu spunea, de pilda în monumentală sa *Historie de la langue roumaine* ca „mai ales cărțile lui Cornei sau fost acelea care au avut cea mai mare influență și care au contribuit într-o largă măsură la dezvoltarea ulterioară a rominei literare”.

Analizind critic argumentele fie-

cerării ei, se inscrie în rindul celor ce susțin ultima teză din cele enunțate mai sus, așa numita teză a „școlii de la București”, acceptată de majoritatea invaștilor noștri. Ovid Densusianu spunea, de pilda în monumentală sa *Historie de la langue roumaine* ca „mai ales cărțile lui Cornei sau fost acelea care au avut cea mai mare influență și care au contribuit într-o largă măsură la dezvoltarea ulterioară a rominei literare”.

Analizind critic argumentele fie-

cerării ei, se inscrie în rindul celor ce susțin ultima teză din cele enunțate mai sus, așa numita teză a „școlii de la București”, acceptată de majoritatea invaștilor noștri. Ovid Densusianu spunea, de pilda în monumentală sa *Historie de la langue roumaine* ca „mai ales cărțile lui Cornei sau fost acelea care au avut cea mai mare influență și care au contribuit într-o largă măsură la dezvoltarea ulterioară a rominei literare”.

Analizind critic argumentele fie-

cerării ei, se inscrie în rindul celor ce susțin ultima teză din cele enunțate mai sus, așa numita teză a „școlii de la București”, acceptată de majoritatea invaștilor noștri. Ovid Densusianu spunea, de pilda în monumentală sa *Historie de la langue roumaine* ca „mai ales cărțile lui Cornei sau fost acelea care au avut cea mai mare influență și care au contribuit într-o largă măsură la dezvoltarea ulterioară a rominei literare”.

Analizind critic argumentele fie-

cerării ei, se inscrie în rindul celor ce susțin ultima teză din cele enunțate mai sus, așa numita teză a „școlii de la București”, acceptată de majoritatea invaștilor noștri. Ovid Densusianu spunea, de pilda în monumentală sa *Historie de la langue roumaine* ca „mai ales cărțile lui Cornei sau fost acelea care au avut cea mai mare influență și care au contribuit într-o largă măsură la dezvoltarea ulterioară a rominei literare”.

Analizind critic argumentele fie-

cerării ei, se inscrie în rindul celor ce susțin ultima teză din cele enunțate mai sus, așa numita teză a „școlii de la București”, acceptată de majoritatea invaștilor noștri. Ovid Densusianu spunea, de pilda în monumentală sa *Historie de la langue roumaine* ca „mai ales cărțile lui Cornei sau fost acelea care au avut cea mai mare influență și care au contribuit într-o largă măsură la dezvoltarea ulterioară a rominei literare”.

Analizind critic argumentele fie-

cerării ei, se inscrie în rindul celor ce susțin ultima teză din cele enunțate mai sus, așa numita teză a „școlii de la București”, acceptată de majoritatea invaștilor noștri. Ovid Densusianu spunea, de pilda în monumentală sa *Historie de la langue roumaine* ca „mai ales cărțile lui Cornei sau fost acelea care au avut cea mai mare influență și care au contribuit într-o largă măsură la dezvoltarea ulterioară a rominei literare”.

Analizind critic argumentele fie-

cerării ei, se inscrie în rindul celor ce susțin ultima teză din cele enunțate mai sus, așa numita teză a „școlii de la București”, acceptată de majoritatea invaștilor noștri. Ovid Densusianu spunea, de pilda în monumentală sa *Historie de la langue roumaine* ca „mai ales cărțile lui Cornei sau fost acelea care au avut cea mai mare influență și care au contribuit într-o largă măsură la dezvoltarea ulterioară a rominei literare”.

Analizind critic argumentele fie-

cerării ei, se inscrie în rindul celor ce susțin ultima teză din cele enunțate mai sus, așa numita teză a „școlii de la București”, acceptată de majoritatea invaștilor noștri. Ovid Densusianu spunea, de pilda în monumentală sa *Historie de la langue roumaine* ca „mai ales cărțile lui Cornei sau fost acelea care au avut cea mai mare influență și care au contribuit într-o largă măsură la dezvoltarea ulterioară a rominei literare”.

Analizind critic argumentele fie-

cerării ei, se inscrie în rindul celor ce susțin ultima teză din cele enunțate mai sus, așa numita teză a „școlii de la București”, acceptată de majoritatea invaștilor noștri. Ovid Densusianu spunea, de pilda în monumentală sa *Historie de la langue roumaine* ca „mai ales cărțile lui Cornei sau fost acelea care au avut cea mai mare influență și care au contribuit într-o largă măsură la dezvoltarea ulterioară a rominei literare”.

Analizind critic argumentele fie-

cerării ei, se inscrie în rindul celor ce susțin ultima teză din cele enunțate mai sus, așa numita teză a „școlii de la București”, acceptată de majoritatea invaștilor noștri. Ovid Densusianu spunea, de pilda în monumentală sa *Historie de la langue roumaine* ca „mai ales cărțile lui Cornei sau fost acelea care au avut cea mai mare influență și care au contribuit într-o largă măsură la dezvoltarea ulterioară a rominei literare”.

Analizind critic argumentele fie-

cerării ei, se inscrie în rindul celor ce susțin ultima teză din cele enunțate mai sus, așa numita teză a „școlii de la București”, acceptată de majoritatea invaștilor noștri. Ovid Densusianu spunea, de pilda în monumentală sa *Historie de la langue roumaine* ca „mai ales cărțile lui Cornei sau fost acelea care au avut cea mai mare influență și care au contribuit într-o largă măsură la dezvoltarea ulterioară a rominei literare”.

Analizind critic argumentele fie-

rei față de izvoare istorice precum Letopisețul lui Ion Neculce și Cronica lui Grigore Ureche și altele, identificate pentru prima dată de Boris Cazacu, ilustrind documentat procesul de maturizare artistică a scriitorului, evoluția lui ideologică și stilistică: „In Nicoră Potcoavă, Mihael Sadoveanu — se constată în conștințele studiului — a renunțat la lirismul tinereții, a înlăturat digresiunea romantică și a eliminat retoricul; urmărind realizarea unei unități lingvistice și stilistice a operei, autorul — care stăpânește perfect resursele de exprimare ale limbii din trecut și din prezent — a procedat la o selectare atentă a mijloacelor de expresie — și în special a materialului lexical — în funcție de specificul temei tratate...” (pag. 131).

Studii privitor la „Citeva aspecte ale stilului din romanul *Desulcu*” de Zaharia Stancu, reprezintă o remarcabilă contribuție originală la analiza unuia dintre cele mai de seamă romane ale literaturii noastre actuale. Vibrația lirică, atit de proprie prozelui lui Zaharia Stancu, redarea acută a dramatismului vieții (ără-nești, psihologia autentică a personajelor, valoarea estetică a stilului indirect liber, sint cerceate cu pertință în expresia lor stilistică.

Constatăm cu părere de rău, însă, numărul prea restrins al studiilor care aplică în practică, la literatura actuală, teoriile generale ale metodei de cercetare stilistică. Sintem convinși că priceperea și competența autorului se va îndrepta cu mai multă insistență asupra valorilor stilistice din creațiile cele mai de seamă ale literaturii noastre realist-socialiste, dind noi lucrări, menite să înlesnească receptarea de către masele largi de cititori a frumuseților artistice contemporane.

Analizind critic argumentele fie-

cerării ei, se inscrie în rindul celor ce susțin ultima teză din cele enunțate mai sus, așa numita teză a „școlii de la București”, acceptată de majoritatea invaștilor noștri. Ovid Densusianu spunea, de pilda în monumentală sa *Historie de la langue roumaine* ca „mai ales cărțile lui Cornei sau fost acelea care au avut cea mai mare influență și care au contribuit într-o largă măsură la dezvoltarea ulterioară a rominei literare”.

Analizind critic argumentele fie-

cerării ei, se inscrie în rindul celor ce susțin ultima teză din cele enunțate mai sus, așa numita teză a „școlii de la București”, acceptată de majoritatea invaștilor noștri. Ovid Densusianu spunea, de pilda în monumentală sa *Historie de la langue roumaine* ca „mai ales cărțile lui Cornei sau fost acelea care au avut cea mai mare influență și care au contribuit într-o largă măsură la dezvoltarea ulterioară a rominei literare”.

Analizind critic argumentele fie-

cerării ei, se inscrie în rindul celor ce susțin ultima teză din cele enunțate mai sus, așa numita teză a „școlii de la București”, acceptată de majoritatea invaștilor noștri. Ovid Densusianu spunea, de pilda în monumentală sa *Historie de la langue roumaine* ca „mai ales cărțile lui Cornei sau fost acelea care au avut cea mai mare influență și care au contribuit într-o largă măsură la dezvoltarea ulterioară a rominei literare”.

Analizind critic argumentele fie-

cerării ei, se inscrie în rindul celor ce susțin ultima teză din cele enunțate mai sus, așa numita teză a „școlii de la București”, acceptată de majoritatea invaștilor noștri. Ovid Densusianu spunea, de pilda în monumentală sa *Historie de la langue roumaine* ca „mai ales cărțile lui Cornei sau fost acelea care au avut cea mai mare influență și care au contribuit într-o largă măsură la dezvoltarea ulterioară a rominei literare”.

Analizind critic argumentele fie-

cerării ei, se inscrie în rindul celor ce susțin ultima teză din cele enunțate mai sus, așa numita teză a „școlii de la București”, acceptată de majoritatea invaștilor noștri. Ovid Densusianu spunea, de pilda în monumentală sa *Historie de la langue roumaine* ca „mai ales cărțile lui Cornei sau fost acelea care au avut cea mai mare influență și care au contribuit într-o largă măsură la dezvoltarea ulterioară a rominei literare”.

VIRGILIU ENE

CRONICA LITERARĂ de I. D. Bălan

Studiile privitoare la limba literară au stimat interesul mitorilor și au iscat discuții aprinse între specialiști. În ceea ce privește originea, datarea și dezvoltarea limbii romine literare. Atit pentru bunul mers al discuțiilor cit și pentru a înlesni cititorilor interesați urmărirea lor, se simțea nevoia unei vizionii sistematice, cuprinzătoare. Este meritul incontestabil al lingvistului Boris Cazacu de a fi înfășășat cititorilor cu o remarcabilă limpezime și obiectivitate cele trei teorii contradictorii privitoare la formarea limbii romine literare.

În lina mart — spune Boris Cazacu — se pot distinge trei interpre-

cerării ei, se inscrie în rindul celor ce susțin ultima teză din cele enunțate mai sus, așa numita teză a „școlii de la București”, acceptată de majoritatea invaștilor noștri. Ovid Densusianu spunea, de pilda în monumentală sa *Historie de la langue roumaine* ca „mai ales cărțile lui Cornei sau fost acelea care au avut cea mai mare influență și care au contribuit într-o largă măsură la dezvoltarea ulterioară a rominei literare”.

Analizind critic argumentele fie-

cerării ei, se inscrie în rindul celor ce susțin ultima teză din cele enunțate mai sus, așa numita teză a „școlii de la București”, acceptată de majoritatea invaștilor noștri. Ovid Densusianu spunea, de pilda în monumentală sa *Historie de la langue roumaine* ca „mai ales cărțile lui Cornei sau fost acelea care au avut cea mai mare influență și care au contribuit într-o largă măsură la dezvoltarea ulterioară a rominei literare”.

Analizind critic argumentele fie-

cerării ei, se inscrie în rindul celor ce susțin ultima teză din cele enunțate mai sus, așa numita teză a „școlii de la București”, acceptată de majoritatea invaștilor noștri. Ovid Densusianu spunea, de pilda în monumentală sa *Historie de la langue roumaine* ca „mai ales cărțile lui Cornei sau fost acelea care au avut cea mai mare influență și care au contribuit într-o largă măsură la dezvoltarea ulterioară a rominei literare”.

Analizind critic argumentele fie-

cerării ei, se inscrie în rindul celor ce susțin ultima teză din cele enunțate mai sus, așa numita teză a „școlii de la București”, acceptată de majoritatea invaștilor noștri. Ovid Densusianu spunea, de pilda în monumentală sa *Historie de la langue roumaine* ca „mai ales cărțile lui Cornei sau fost acelea care au avut cea mai mare influență și care au contribuit într-o largă măsură la dezvoltarea ulterioară a rominei literare”.

Analizind critic argumentele fie-

cerării ei, se inscrie în rindul celor ce susțin ultima teză din cele enunțate mai sus, așa numita teză a „școlii de la București”, acceptată de majoritatea invaștilor noștri. Ovid Densusianu spunea, de pilda în monumentală sa *Historie de la langue roumaine* ca „mai ales cărțile lui Cornei sau fost acelea care au avut cea mai mare influență și care au contribuit într-o largă măsură la dezvoltarea ulterioară a rominei literare”.

Analizind critic argumentele fie-

cerării ei, se inscrie în rindul celor ce susțin ultima teză din cele enunțate mai sus, așa numita teză a „școlii de la București”, acceptată de majoritatea invaștilor noștri. Ovid Densusianu spunea, de pilda în monumentală sa *Historie de la langue roumaine* ca „mai ales cărțile lui Cornei sau fost acelea care au avut cea mai mare influență și care au contribuit într-o largă măsură la dezvoltarea ulterioară a rominei literare”.

cerării ei, se inscrie în rindul celor ce susțin ultima teză din cele enunțate mai sus, așa numita teză a „școlii de la București”, acceptată de majoritatea invaștilor noștri. Ovid Densusianu spunea, de pilda în monumentală sa *Historie de la langue roumaine* ca „mai ales cărțile lui Cornei sau fost acelea care au avut cea mai mare influență și care au contribuit într-o largă măsură la dezvoltarea ulterioară a rominei literare”.

Analizind critic argumentele fie-

cerării ei, se inscrie în rindul celor ce susțin ultima teză din cele enunțate mai sus, așa numita teză a „școlii de la București”, acceptată de majoritatea invaștilor noștri. Ovid Densusianu spunea, de pilda în monumentală sa *Historie de la langue roumaine* ca „mai ales cărțile lui Cornei sau fost acelea care au avut cea mai mare influență și care au contribuit într-o largă măsură la dezvoltarea ulterioară a rominei literare”.

Analizind critic argumentele fie-

cerării ei, se inscrie în rindul celor ce susțin ultima teză din cele enunțate mai sus, așa numita teză a „școlii de la București”, acceptată de majoritatea invaștilor noștri. Ovid Densusianu spunea, de pilda în monumentală sa *Historie de la langue roumaine* ca „mai ales cărțile lui Cornei sau fost acelea care au avut cea mai mare influență și care au contribuit într-o largă măsură la dezvoltarea ulterioară a rominei literare”.

Analizind critic argumentele fie-

cerării ei, se inscrie în rindul celor ce susțin ultima teză din cele enunțate mai sus, așa numita teză a „școlii de la București”, acceptată de majoritatea invaștilor noștri. Ovid Densusianu spunea, de pilda în monumentală sa *Historie de la langue roumaine* ca „mai ales cărțile lui Cornei sau fost acelea care au avut cea mai mare influență și care au contribuit într-o largă măsură la dezvoltarea ulterioară a rominei literare”.

Analizind critic argumentele fie-

cerării ei, se inscrie în rindul celor ce susțin ultima teză din cele enunțate mai sus, așa numita teză a „școlii de la București”, acceptată de majoritatea invaștilor noștri. Ovid Densusianu spunea, de pilda în monumentală sa *Historie de la langue roumaine* ca „mai ales cărțile lui Cornei sau fost acelea care au avut cea mai mare influență și care au contribuit într-o largă măsură la dezvoltarea ulterioară a rominei literare”.

Analizind critic argumentele fie-

cerării ei, se inscrie în rindul celor ce susțin ultima teză din cele enunțate mai sus, așa numita teză a „școlii de la București”, acceptată de majoritatea invaștilor noștri. Ovid Densusianu spunea, de pilda în monumentală sa *Historie de la langue roumaine* ca „mai ales cărțile lui Cornei sau fost acelea care au avut cea mai mare influență și care au contribuit într-o largă măsură la dezvoltarea ulterioară a rominei literare”.

cerării ei, se inscrie în rindul celor ce susțin ultima teză din cele enunțate mai sus, așa numita teză a „școlii de la București”, acceptată de majoritatea invaștilor noștri. Ovid Densusianu spunea, de pilda în monumentală sa *Historie de la langue roumaine* ca „mai ales cărțile lui Cornei sau fost acelea care au avut cea mai mare influență și care au contribuit într-o largă măsură la dezvoltarea ulterioară a rominei literare”.

cerării ei, se inscrie în rindul celor ce susțin ultima teză din cele enunțate mai sus, așa numita teză a „școlii de la București”, acceptată de majoritatea invaștilor noștri. Ovid Densusianu spunea, de pilda în monumentală sa *Historie de la langue roumaine* ca „mai ales cărțile lui Cornei sau fost acelea care au avut cea mai mare influență și care au contribuit într-o largă măsură la dezvoltarea ulterioară a rominei literare”.

Analizind critic argumentele fie-

cerării ei, se inscrie în rindul celor ce susțin ultima teză din cele enunțate mai sus, așa numita teză a „școlii de la București”, acceptată de majoritatea invaștilor noștri. Ovid Densusianu spunea, de pilda în monumentală sa *Historie de la langue roumaine* ca „mai ales cărțile lui Cornei sau fost acelea care au avut cea mai mare influență și care au contribuit într-o largă măsură la dezvoltarea ulterioară a rominei literare”.

Analizind critic argumentele fie-

cerării ei, se inscrie în rindul celor ce susțin ultima teză din cele enunțate mai sus, așa numita teză a „școlii de la București”, acceptată de majoritatea invaștilor noștri. Ovid Densusianu spunea, de pilda în monumentală sa *Historie de la langue roumaine* ca „mai ales cărțile lui Cornei sau fost acelea care au avut cea mai mare influență și care au contribuit într-o largă măsură la dezvoltarea ulterioară a rominei literare”.

Analizind critic argumentele fie-

cerării ei, se inscrie în rindul celor ce susțin ultima teză din cele enunțate mai sus, așa numita teză a „școlii de la București”, acceptată de majoritatea invaștilor noștri. Ovid Densusianu spunea, de pilda în monumentală sa *Historie de la langue roumaine* ca „mai ales cărțile lui Cornei sau fost acelea care au avut cea mai mare influență și care au contribuit într-o largă măsură la dezvoltarea ulterioară a rominei literare”.

Analizind critic argumentele fie-

cerării ei, se inscrie în rindul celor ce susțin ultima teză din cele enunțate mai sus, așa numita teză a „școlii de la București”, acceptată de majoritatea invaștilor noștri. Ovid Densusianu spunea, de pilda în monumentală sa *Historie de la langue roumaine* ca „mai ales cărțile lui Cornei sau fost acelea care au avut cea mai mare influență și care au contribuit într-o largă măsură la dezvoltarea ulterioară a rominei literare”.

Analizind critic argumentele fie-

cerării ei, se inscrie în rindul celor ce susțin ultima teză din cele enunțate mai sus, așa numita teză a „școlii de la București”, acceptată de majoritatea invaștilor noștri. Ovid Densusianu spunea, de pilda în monumentală sa *Historie de la langue roumaine* ca „mai ales cărțile lui

In zori, toata colonia se adunase sub urasul clopot vioriu ce flusele loc de cer in rastimpul a douazeci de evolutii. Oamenii se adunau aici pentru ultima oara. Afara, siraluca corpul zvelt al astronaveli in care urmau sa se imbarce, nu peste mult, por-

Es, conducatorul coloniei, ridică mina. Prieten, peste puțin vom părăsi acest copil al planetei vechi, zburind către marea familie. Am îndeplinit tot ceea ce ni s-a lăsat în grijă. Acum clipa plecării este aproape. A-a, urmărește oprirea indicatorului!

Totă colonia începe. Ad pași pe podiumul din centrul sălii, unde se aflau mecanismele număratele astrale. Se auzeau numai bătăle ce marau timpul după măsurările soarelui. Și, deodată, șirul băților întrerupt de un zăuț mediodic, crescând până spre notele înalte ale unui strigăt de izbândă. Era semnalul încetării activității în colonie. Pe marcele plafon, indicatorul se opri pentru totdeauna, urmând să arate — deși poate nici un ochi nu-l va mai privi vreodată — clipa când migrirea coloniei se terminase.

Erau aproape douăzeci de oameni. Astronava, construită încă în timpul vieții pe planeta stinsă, putea cuprinde de trei ori mai mulți, încit nimeni nu încerca sentimentul unei încarcerări. Și ce deosebire este, de altfel, între a trăi sub un clopot și a trăi în sălile și cabinele unei astronave? O, era mult mai liniștitor în astronava ce va gonii către marea familie...

Fiecare dintre ei cunoștea, cu ochii închiși, toate amănunțile astronaveli. Timp de douăzeci de evolutii o îngrijisese atât de zăburașă cu zăburașă, ca de altă țară, în jurul planetei stinse, încit le era mai mult decât o casă părintească.

Cind toți erau instalați la locurile lor, Es vorbi, din sala de comandă, cu o veselie neregătită: — Plecăm, prieteni! Întii, vom face un ocol planetei-mamă, după străvechii obicei, apoi ne vom îndrepta către noile și necunoscutele noastre așezări!

Cu zămzetul cunoscut, astronava se desprinde de satelitul artificial. Se înalță, mai întâi, drept în sus, apoi se apropie de planșă și, dintr-o dată, ce mai mult, pe ecran, se vedeau mereu mai aproape, întinderile pustii. Coborând aproape de suprafața planetei, astronava făcea ultimul ocol.

Cind, cam cu treizeci de evolutii în urmă, se hotărise evacuarea planetei, o activitate febrilă cuprinsese toată populația. Semnele prevenitoare apăruseră cu mult înainte. Mările, dintr-un început prea puțin secară, cu inelul, atrăgând după ele, în dispariție, și fluviile. Uzinele nu mai făceau față fabricării de apă. Era frig, mereu mai frig, deși o rețea deasă de curenți calzi, pentru care se cheltuia energia uriașă, învălvia globul. Undeva, în păturile de sus ale atmosferei, se produceau schimbări pe care știința le explica, în parte, dar nu le putea împiedica. Aerul devenea din ce în ce mai rar. Prin crăpăturile invizibile ale straturilor superioare se cernea ca printr-o silă îngustă, vântul cosmic. Atunci, consuliul general al populației a hotărât evacuarea. Planeta care cunoscută viața timp de milioane de evolutii, urma să rămână pustie. A patra planetă a soarelui, în care oamenii fuseseră atât de mândri de realizările lor, rămânea moartă, ca îndepărtatele planete glaciare de la marginea lumii soarelui.

Timp de cincisprezece luni s-a pregătit marea exod. Intre timp, pe cel doi sateliți artificiali așezați pe orbită încă în perioada primelor încercări de zbor interplanetar, s-au construit așezări unde urmau să rămână coloniile însele. Atunci, consuliul general dăduă evacuare. Prima colonie rămăsesse zece evolutii, apoi plecase. Acum, după alte zece evolutii, pleacă și ultimii oameni. Pleacă cu bucuria reverberii unei lumi rîvnite, lumea lor, dar și cu tristetea poate neînțeleasă a despărțirii definitive de planeta care fusese până atunci tot a lumii lor.

Astronava își închisea ocolul, dar nu se depărta de planetă.

— Es — strigă Ad — deconectază! Nu pot să dau direcția!

— N-am uitat, Ad, — răspunde Es. Dar vreau să mai aduc un salut bătrînii...

Și, pornind în cel de-al doilea ocol, astronava dăduă drumul tuturor sirenelor care sfârșeau deodată morți. Sirencile cîntau cele trei note ale vechiului "cîntec al plecării" — vechi de cînd lumea, de pe timpul cînd oamenii abia începuseră să-și cunoască planeta.

— Ești sentimental, Es, — rise Ad — dar te înțelegem... Ști astronava, repezind din toată puterea sirenelor cele trei note, pentru ultima dată, se îndreptă spre haurile răzduhului. În urmă, mai scilpi o clipă marea bolăz viorie de pe satelit, apoi toate se pierdu în întuneric. Ultimii oameni pleacă din lumea Soarelui.

In astronavă nu erau decât bărbai. Condițiile grele ale rîmînerii pe satelit, în rîstimpul a douăzeci de evolutii, nu puteau îngădui prezența femeilor, obișnuite cu altfel de ocupații. Dar ce însemnau douăzeci de evolutii? Un om trăia douăzeci sute de evolutii, și pentru colonie fuseseră aleși numai tineri, abia trecuți de treizeci. La vîrsta asta, apropierea de femele nu-și spunea încă cuvîntul. Acum, după mîca istovitoare pe planeta părăsită, avînd în fața lui drumul albastru al regișirii marelui familii, pe Noua, planetă pierdută undeva în norul cosmic de lîngă marea dîrdă albă a galaxiei, astronauții întvedeau parcă, o altă viață, mai bogată și mai frumoasă, și undeva, în limi începeau să se lege dorinți încă necunoscute.

Drumul trebuia să dureze, după indicațiile primite din Noua, cam opt evolutii galactice, adică 15 evolutii ale planetei stinse. Mersul astronaveli, condus de creierii mecanici, era controlat de elite o echipă de doi, iar timpul celorlalți era împărțit în perioade de somn provocat și studiul datelor culese pe planeta stinsă sau în timpul zborului.

Se instalaseră în fotolii, trăgîndu-și căștile narcotice pe ochi. După cîteva clipe, toți dormeau, respirînd încet.

În sala de comandă rămăseseră numai Es și Ad.

— Am plecat, Es.

— În sfîrșit am plecat, Ad.

— Ne vom mai întoarce vreodată?

— Nu cred, Ad. Dacă cei din Noua ar fi găsit mijlocul de a zbura mai repede de Soare, urma să iasă din sistemul solar, îndreptîndu-se spre Noua. Drumul era dinainte înscris pe harta astrală ce îmbrăca pereții sălii de comandă.

Ad se aplecă asupra cadranelor de direcție, în-

cerind să-și concentreze toată atenția. Ceva se sfîșia în el, nu fără bine ce. Ce neclă și nu sentiment să-și pară rău că părăsise o planetă moartă, ducîndu-te spre cea vie... Ar trebui să fie înmormîntat de fericire. Și totuși... Dar omul nu este sfîșiat de durere cînd îl moare un prieten, deși are în jurul lui alții alți prieteni vii? Și apoi, dacă oamenii s-au obișnuit cu înmormîntarea celor dragi, cine a încercat sentimentul înmormîntării unei planete întregi? Așa pleacă ei, acum, ca de la o înmormîntare, lăsînd în cîmblitur sistemul solar, planeta moartă, ce le fusese mamă. Și cîte lucruri ne așteptă, pe gînd ei, vor găsi pe Noua? Cele două mesaje primite de acolo descriu o viață înfloritoare. Condițiile erau asemănătoare celor de odinioară pe planeta a patra, în vremurile fericite, și era apă, multă apă... Nu fusese nevoie, spuneau mesajele, să se instaleze nici măcar o singură uzină de apă. Asta însemna o economie uriașă de energie, care putea să fie întrebunătățită altfel. Fără îndoială, pe Noua viața se dezvoltă tumultuos și oamenii erau fericiti. Erau fericiti pentru că omenirea putuse preînțîmna distrugerea, mutîndu-se din timp de pe planeta a patra, intrată în comă. Dacă dezastrul s-ar fi produs cu două-trei mii de evolutii înainte, toată populația ar fi fost condamnată pieririi. Dar lumea în care trăiau, în care totul era al tuturor, în care forța cea mai firavă era înzecită, printr-o organizare și o tehnică fără greș, și-lușă să înfrîngă încercuirea morții cosmice. Dar sentimentul pe care îl încerca Ad nu-l stăpînea oare și pe cel de pe Noua, această înțipire după planeta mamă? Și cum sună în urechi, pentru cel de pe astronavă încă neuzită, dorul după mealeagurile parăsite?

Îl trezi din gînduri un curent înepător, din casca de comandă. Un zig-zag roșu îl trecu prin fața ochilor. Mecanismele intraseră în alertă. Trezări speriat și privi cadranelor. Indicatorii vibrau ușor, semnalinind undeva, departe, în spațiu, prezența unei atracții aproape imperceptibile. De

confirmat oarecum, cînd, după multe alte evolutii, prima astronavă a reușit să se apropie de planeta albastră, să zboare în jurul ei și să se înapoieze. Avuseseră consenm strict să nu coboare. Planeta albastră era în perioada unor continue frămîntări ale scoarței, totul se mișca asemenea unei mori, nimic nu părea stabil. Atunci s-a hotărît interzicerea cercetării planetei, din astăzi, pentru un timp determinat, calculat ca fiind suficient pentru așezarea scoarței pe planeta albastră. Mai tîrziu cercetările au fost reînate. Apa îl străgea, cu o forță irezistibilă. Dar astronavele plecate într-acolo — un convoi de cincisprezece astronave de cea mai atentă construcție — nu s-au mai înapoiat. În rîndul lor. Au trimis doar un mesaj din care străbătea disperarea. Mesajul vorbea despre flinje și aparții uriașe, strivind cu asuritatea orice eșcutim de protecție. Viața pe planeta albastră luase forma necunoscută și primejdioasă. Astronauții își anunțau în mesaj plecarea, dar navele nu se mai întorseseră nicodată. Și atunci, savanții au socotit, și după observațiile spectrografelor, ca toate catalismele despre care se vorbea, nu erau numai mișcările scoarței, ci și mari erupții de energie, poate nucleare, pe care formele vieții de pe planeta albastră — dacă existau forme ale vieții condiționate — le foloseau în scopuri nefide.

Se scriseseră bibliotecii întregi de literatură alarmantă, în care se vorbea despre posibilitățile năvălitori de pe planeta albastră, flinje monstruoase, evolute în cu totul alt sens, poate contrar celui de pe planeta a patra. Dar, cum fotografiile din mesaje nu înregistraseră nici un fel de așezări omenesti, s-a socotit, apoi, că planeta albastră este locuitorilor explozii nucleare libere, ceea ce împiedica pentru todeauna coborîrea pe ea. De atunci, planeta albastră a fost însemnată cu minus pe hărțile astrale. Iar cînd marea exod a fost hotărît, oamenii de pe planeta a patra, obișnuți de multe generații să socotescă planeta albastră drept loc al morții, nici nu s-au gîndit că ar putea s-o populeze și un ales o planetă îndepărtată, dar sigură, la marginea galaxiei.

Și acum astronava, ultima, singura astronavă de pe planeta a patra devenise satelitul planetei albastre, teribila planetă a exploziilor nucleare libere...

Pe depele, în lumea planetei a patra, erau necunoscute. Și, totuși, ascultîndu-l pe Ad, un curios și neștut sentiment înecăta echipajul. Cum greșise Ad atât de grav direcția? Detectorul astral trebuia să-l semnaleze cea mai neînsemnată abatere de pe orbita calculată cu cea mai mare precizie. Sau poate că nici nu era vinovat Ad, și fenomene noi se desfășurau în spațiu, fenomene care scăpau detectorelor...

— Ce credeți că trebuie să facem? — întrebă Es. Lor, fizicianul coloniei, care supraveghea consumul de energie, răspunde fără nici o ezitare: — Puteți ieși din atracție cu combustibilul existent. Dar ceea ce ne va mai rămîne nu ne ajunge decât pentru zborul timp de o zece de evolutii. Nu ne putem nici măcar înapoia în planeta mamă.

— Și atunci?

— Prieten — vorbi Ad — nu ne rămîne altceva decât să ne rotim în jurul planetei albastre, la o distanță destul de mare pentru a nu fi surprinși de formele ei de viață, dar destul de aproape pentru a o cerceta.

— Și ce trebuie să încercăm o coborire pe planetă, pentru a ne procura combustibilul necesar. Sîm, doar, că acolo găsim toate elementele chimice de care avem nevoie.

— Dar planeta este minus, Ad. Acolo e moartea...

— Trebuie să încercăm, prieten. Altfel ne vom rotii la infinit în cer închis, ceea ce înseamnă moartea sigură. Dacă încercăm să înfrîngem atracția, nu vom mai putea zbura. Coborînd pe planetă avem totuși o șansă...

Astronauții pentru urea bine că aceasta este singura soluție.

Aprobară, deci, propunerea lui Ad. Spectrografele, instalate în unele observatoarele directe, intrară în funcție, înregistrînd și calculînd carac-

PLANETA ALBASTRĂ

teristicile planetei albastre, și confruntîndu-le cu datele mai vechi, știete de mult. Noile observații confirmau lura total pe cele vechi. Planeta albastră avea aceeași compoziție ca planeta lor părăsită, elementele de care aveau nevoie pentru fabricarea combustibilului se găseau din belșug. Ceea ce nu știa încă, de la distanța uriașă la care se rotăia, era dacă viața urma aceeași evoluție, dacă flinjele gînditoare apăruseră, și în ce coastă glădirea lor.

— Es, privește!

Jos pe planetă, era începutul zilei. Nici un nor nu împiedica privirea. Se zărea întinderea unei ape albastre — o, albastrul acesta pe care generații nenumărate îl contemplantă din depărtările cosmice! — atât de aproape, încit vedea parca și creștele albe ale valurilor. Apa era întrediată de o fișe lungă de ascut, gîtulă la mijloc. Uscațul avea forma a două triunghiuri dreptunghiuri, ușor deformate, tînzînd să se unească, cel de sus atîngînd cu unghiul ascuțit unghiul drept al celui de jos. O dungă roșcată se prelîngea pe unul dintre maluri, trecînd prin cele două triunghiuri. În triunghiul de jos vedeam un Dații, în toată întinderea lui, serpuștoare prințe mării peșe, verzi! Undeva, lîngă gura fluviului, luceau mîci puncte albe.

— E o așezare Es!

— Aprope lentilele la maximum!

Nu mai exista nici o îndoială. Dedesubt era o așezare omenescă.

— Vechile mesaje vorbeau despre flinje ciudate. Puteau acele flinje să construiască așezări?

— Pot avea așezări și cu toate acestea să trăiască cu totul altfel decât noi.

Totuși, dacă trăiesc împreună, în așezări, trebuie să aibă ceva comun cu viața noastră.

— Ceea ce mă miră, Ad, este că, de cînd sîntem în atmosfera planetei, am simțit întii o navă zburtătoare. S-ar putea oare ca ei să ai cu noi o nașcă zborul?

— Ar însemna că sistemul norocoș. Zborul ne-ar feri de multe pericole...

— Prieteni — vorbi Es în receptaculul ce conducea comenzile în toate încăperile astronaveli — ne pregătim pentru coborire. Vom căuta un loc cît mai departe de orice s-ar părea a fi așezare a flinjelor de pe planetă, pentru a putea lucra neîntrerupt.

S-au mai rotii de cîteva ori, pentru a înregistra relieful, apoi au oprit motoarele deasupra unei mari pete albe-verzi, un departe de apele unui fluviu, lîngă pereții unui munte în care unele de detectare descoperiseră o mare abundență de elemente necesare fabricării combustibilului.

Timp de cîteva zile, stătină nemicașii deasupra

Desene de VAL MUNTEANU

— Ce credeți că trebuie să facem? — întrebă Es.

Lor, fizicianul coloniei, care supraveghea consumul de energie, răspunde fără nici o ezitare: — Puteți ieși din atracție cu combustibilul existent. Dar ceea ce ne va mai rămîne nu ne ajunge decât pentru zborul timp de o zece de evolutii. Nu ne putem nici măcar înapoia în planeta mamă.

— Și atunci?

— Prieten — vorbi Ad — nu ne rămîne altceva decât să ne rotim în jurul planetei albastre, la o distanță destul de mare pentru a nu fi surprinși de formele ei de viață, dar destul de aproape pentru a o cerceta.

— Și ce trebuie să încercăm o coborire pe planetă, pentru a ne procura combustibilul necesar. Sîm, doar, că acolo găsim toate elementele chimice de care avem nevoie.

— Dar planeta este minus, Ad. Acolo e moartea...

— Trebuie să încercăm, prieten. Altfel ne vom rotii la infinit în cer închis, ceea ce înseamnă moartea sigură. Dacă încercăm să înfrîngem atracția, nu vom mai putea zbura. Coborînd pe planetă avem totuși o șansă...

Astronauții pentru urea bine că aceasta este singura soluție.

Aprobară, deci, propunerea lui Ad. Spectrografele, instalate în unele observatoarele directe, intrară în funcție, înregistrînd și calculînd carac-

teristicile planetei albastre, și confruntîndu-le cu datele mai vechi, știete de mult. Noile observații confirmau lura total pe cele vechi. Planeta albastră avea aceeași compoziție ca planeta lor părăsită, elementele de care aveau nevoie pentru fabricarea combustibilului se găseau din belșug. Ceea ce nu știa încă, de la distanța uriașă la care se rotăia, era dacă viața urma aceeași evoluție, dacă flinjele gînditoare apăruseră, și în ce coastă glădirea lor.

— Es, privește!

Jos pe planetă, era începutul zilei. Nici un nor nu împiedica privirea. Se zărea întinderea unei ape albastre — o, albastrul acesta pe care generații nenumărate îl contemplantă din depărtările cosmice! — atât de aproape, încit vedea parca și creștele albe ale valurilor. Apa era întrediată de o fișe lungă de ascut, gîtulă la mijloc. Uscațul avea forma a două triunghiuri dreptunghiuri, ușor deformate, tînzînd să se unească, cel de sus atîngînd cu unghiul ascuțit unghiul drept al celui de jos. O dungă roșcată se prelîngea pe unul dintre maluri, trecînd prin cele două triunghiuri. În triunghiul de jos vedeam un Dații, în toată întinderea lui, serpuștoare prințe mării peșe, verzi! Undeva, lîngă gura fluviului, luceau mîci puncte albe.

— E o așezare Es!

— Aprope lentilele la maximum!

Nu mai exista nici o îndoială. Dedesubt era o așezare omenescă.

— Vechile mesaje vorbeau despre flinje ciudate. Puteau acele flinje să construiască așezări?

— Pot avea așezări și cu toate acestea să trăiască cu totul altfel decât noi.

Totuși, dacă trăiesc împreună, în așezări, trebuie să aibă ceva comun cu viața noastră.

— Ceea ce mă miră, Ad, este că, de cînd sîntem în atmosfera planetei, am simțit întii o navă zburtătoare. S-ar putea oare ca ei să ai cu noi o nașcă zborul?

— Ar însemna că sistemul norocoș. Zborul ne-ar feri de multe pericole...

— Prieteni — vorbi Es în receptaculul ce conducea comenzile în toate încăperile astronaveli — ne pregătim pentru coborire. Vom căuta un loc cît mai departe de orice s-ar părea a fi așezare a flinjelor de pe planetă, pentru a putea lucra neîntrerupt.

S-au mai rotii de cîteva ori, pentru a înregistra relieful, apoi au oprit motoarele deasupra unei mari pete albe-verzi, un departe de apele unui fluviu, lîngă pereții unui munte în care unele de detectare descoperiseră o mare abundență de elemente necesare fabricării combustibilului.

Timp de cîteva zile, stătină nemicașii deasupra

soare fără să mai simtă filtrarea lui prin marea clopot vioriu, sau prin vesmintul de raze. Au instalat o mică uzină pentru fabricarea combustibilului, și cariera din munte lucra fără întrerupere. După ce soarele apăsese și dispăruse de douăzeci de ori, ajunseseră aproape de operațiile de bază, după care urma să se fabrice combustibilul. Nici o vîgăle nu apărea în împrejurimi, în afara de pămîntul cerălug și cîte o flîvnă mărunță, acolo în muntele de marginea rampa de aterizare.

Necunoscutul a apărut atunci cînd se așteptau mai puțin. Ad plecase spre munte, cu un microplan, într-o dimineață. Nu s-a întors la timp, și asta a provocat alarma. Plecările și venirile erau calculate și urmarite riguros. Imediat, au plecat după el trei astronauți, cu lans-razele pregătite. Ad nu era la carieră. Desigur că se aventurase mai departe, dorînd să vadă mai mult decât pînă atunci. Au ocolit muntele în zbor, dar n-au dat de urma lui. Ad s-a întors nu mult după el, liniștit, ca și cînd nu se întimplase nimic.

— Ce-l, Ad? De ce n-ai venit după orar?

— Am găsit o așezare omenescă. Es, E în cealaltă parte a muntelui.

— Dar știți prea bine că tocmai de asta ne ferim. Ce să ne întimpla acum? Dacă vor veni peste noi?

— Nu te tulbura, Es. sînt oameni întocmai ca noi. Numai că sînt încă în epoca primei liniști.

— În epoca primei liniști? Nu se poate, Ad! Cum îl-ai putut da seama?

— Le-am văzut așezările. Fac focuri, pășesc animale, se îmbracă în țesături de plante, n-au nici o armă, nu văd departe, nu aud departe, nu știe să n-ai nici un fel de mecanisme...

— Prima liniște... Asta înseamnă că sînt în urmă cu 20.000 de evolutii...

— S-ar putea...

— El te-au văzut?

— Nu-a văzut unul singur, departe, la poalele muntelui. Părea niște animale. A ridicat mințile spre munte și lîngă ceva și a căzut cu fața în jos.

— Trebuie să ne grăbim. Ad, nu trebuie să ne grăbim aici. Se poate întimpla orice... Și nu spune nimic celorlalți. Să nu-l alarmăm...

— Es, dar nu putem pleca fără să cunoaștem mai de aproape flinjele de pe planeta albastră! Întredite-te: oameni din epoca primei liniști! Cine a mai avut acest noroc nesperat, de a putea vedea, vii, oameni de atunci? Noi n-avem decât haurții neclare, pe planeta noastră. Aici putem vedea clar viața lor! Cîți învătăi nu și-lar fi dat viața pentru a putea pătrunde în lumea vie a primei liniști? Gîndescie-te ce dar nepretut pentru cei de pe Noua...

— Sîm, Ad, dar trebuie să ne gîndim în primul rînd la plecarea noastră. Nu avem dreptul să ris-

A doua zi au apărut primii oameni de pe planeta albastră. Erau numai doi. S-au apropiat fără sfîșială, deși se opreau din loc în loc și se aplecau pînă la pămînt. Au ramas, privind, nu departe de astronava. Astronauții rămăseseră și ei locuții, cu lans-razele în miini, gata să se apere. Unul dintre oamenii de pe planeta albastră a scos cîteva sunete, ca un cîntec, apoi au pus jos un vas. S-au îndalnat pînă la pămînt, întorcîndu-se mereu și făcînd semne cu minile.

Vasul era tăiat dintr-o rocă albastră, ușoară. Era tăiat grosolan, se vedeau urmele izbiturilor. L-au cercetat, nedumeriți, ca pe un mesaj venit din străfundurile istoriei, o istorie care aducea aminte de a lor, deși se desfășura într-o altă lume.

— Al dreptate, Ad. Poate că ei sînt în epoca primei liniști. Vase ca asta, vechi de douăzeci de mii de evolutii, s-au găsit și noi.

Astronauții priveau, înfiorați, această întîlnire peste milenii.

În vas era un lichid roșetic. L-au analizat. Era sucul unor fructe necunoscute, dar analiza arăta că sînt nevătămate. Ad a sorbit și cîteva. Apoi au sorbit și ceilalți. Era un lichid dulcesc, plăcut, și o veselie binefăcătoare i-a cuprins pe toți. Unde erau mesaje despre cumplita întîmplări de pe planeta albastră?

A doua zi, cei doi au venit iar. Duceau un alt vas și flori, multe flori, pe care le-au rînduit în semicerc. Au îngenuclinat și au început să cînte. Ad s-a apropiat de ei și neștîind ce să spună, i-a atins pe unul dintre ei pe umăr.

Omul s-a ridicat. Era o femeie.

Pe astronava nu era niciuna.

Din ziua aceea, lucrul a început să lincezească, deși Es încerca din rîspuțeri să-l accelereze. Astronauții dădeau tot mai des ocol așezării de dîncolo de munte. Femeile cu lungi vesminte albe îl atrăgeau, cum atrăsesse planeta albastră astronava, pe orbita ei nelertătoare. Ei nu cunoscuseră încă femeia, și aceste flinje de pe planeta albastră aveau ceva tulburător, în părul lor lung și galben, în cîntecul lor taragănat. Iar cînd mai sorbeau și sucul fructelor necunoscute, cum nu le umbria și sucul fructelor necunoscute, acum tot mai mulți oameni din așezarea de dîncolo de munte veneau lîngă astronava. Ridicaseră un mic altar de pîetre, arpeau pe el focuri, și cîntau. Un bătrîn se urca pe altar, alături de flăcări și vorbea mult, ore întregi, cu brațele ridicate spre cer. Dimineața începea cu cîntecul lor, apusul soarelui era întîmpinat la fel.

Într-o seară, Lor nu s-a mai întors. Au descoperit asta tîrziu, la miezul nopții. Microplanele și-au luat zborul în grabă și muntele a fost cercetat pîtră cu pîtră, la lumina proiectoarelor. Nu se vedea nici o urmă a celui dispărut. Au plîntit deasupra așezării. Oamenii țesiseră pe uliți și cîntau, agîntînd facili nenumărate, ca la o mare sărbătoare. Îl răpiseră, așez, și-și sărbătoreau victoria asupra celor veniți de pe planeta a patra? Bunăvoința de pînă atunci nu fusese decât o capcană?

Lor s-a întors dimineața, odată cu bătrînul care vorbea de obicei de pe altar, și cu o femeie. Bătrînul s-a prosternat jos, la picioarele de pîtră

ale altarului, iar Lor și femeia rideau. Es a fugit spre el.

— Es, vezi femeia asta? Trebuie s-o am lîngă mine.

— Dar nu-i din lumea noastră! Nu te vei putea înțelege cu ea!

— Ba da, Es, este ca și noi, privește-o și ascultă!

Și i-a spus cîteva silabe în limba ei necunoscută, femeia s-a aplecat, a ridicat un vas cu apă, și i-l-a întins.

— Vezi, Es, ne putem înțelege foarte bine. Am învățat doar cîteva cuvinte, docomadată, din limba ei. Miine voi ști mai multe. Va învăța și ea limba noastră. Și o vom lua cu noi, în Noua.

— Nu va merge cu noi, își spun!

— Atunci voi rămîne eu aici!

Cuvîntul fusese roștit. Nimeni nu s-ar fi așteptat să-l auză, cu cîteva zile înainte. Planeta albastră fusese, timp de mii și mii de evolutii, dusmana de moarte a vieții lor. Și acum...

Fragment dintr-o povestire științifico-fantastică

UN MUSAFIR NEAȘTEPTAT

SCHIȚĂ DRAMATICĂ de Ludovic BRUKSTEIN

Personajele:
Silvia Manlu
Andrei Badiu
Unchiul Simion
Voci

Ațiunea se petrece în zilele noastre, într-un oraș universitar.

Locuința studentescă a lui Andrei Badiu, alături de etajul cel mai de sus al unui bloc. Prin ferăstrău deschis din fund se vadă acoperșurile caselor orășului și cerul limpede al unui an de primăvară.

În stînga, o ușă ce duce într-un meșteșug, în dreapta altă ușă ce duce în bucatărie.

Odată are un aspect tipic de cameră mobilată de buchetat. Mobilierul e vechi, desul de uzat. În fund un scriu pe care se află la loc de cinste o cupă de argint, mare și niște medalii sportive. În dreapta, o etajeră cu cărți multe și reviste, caele, în neordinea. În stînga un divan tărnăvesc de lină. În mijlocul camerei, o masă în jurul căreia se află acum multe scaune de diferite forme și modele, — se vede că au fost adunate de prin cetini.

Masa e pusă. Pe lăta albă, câteva sticle cu băutura, pahare. Silvia și Andrei arădău tărnăvesc, țărâșurile și ele de diferite garnituri, se vede că au fost înmormunale anume pentru această seară de sărbătoare.

SILVIA: Uite, țărâșura asta mare o pun aici, lui George, că grozav îi place să mănînce. Andrei (rîzînd): Mai bine pune-ți pahar mare, că-i place și mai mult să bea. Uite, paharul ăsta de apă, pentru țărâșura.

SILVIA: Dă-i încoace! Sau nu... mai bine adă-mi cupa ta cea mare de învingător la crosul studentesc.

ANDREI: Ai dreptate. (Îi dă cupa de argint de pe scriu).

SILVIA: Parcă-l văd cum se ridică înalt și, mătăhoala cum e, strîng lătnesle toatăstul solem în jurul poeziei „grozavă, hărbăvescă”. Nos, George Bersanus, doctor, e medicina, în numele tuturor colegilor doctoris aici de față. Felicitam și bibanul pentru fetele țărâșurile perechibus logodnicibus, Silvia și Andrei, e! uramșu să înfrunte mercur neapăsător valurile vieții...

...nime să nu-mi despartă de aici înainte, ci împreună să pornesc, să viețuiesc și să îmbătrînesc în pace, înlețere și în prețuirea oamenilor de bine și... și... (canta cântecului mării)... etcetera... etcetera...

ANDREI: Și parcă o aud pe prietena ta, Clara, cea urîțică și desleptată pară, cum îi întrerupe pe bietul orator (o țîță): „Lasă discursurile astea umiflate. George! Că acui începe să ne doară capul și-i păcat de altele antivegaleice. Mai bine să se sîrute proșpeții logodniții!” La care ceilalți rîzesc în cor, scîndînd: „Să se sîrute! Să se sîrute! Nu-i auzi?... Si eu, în situația asta grea, n-am să pot face altceva decât să ascult vocea poporului...” (Se apropie de ea, o îmbrășează, dă-o sărute).

SILVIA: (îi respinge ușor, cu gingășie). Dar eu, că să-i scap din situația asta grea, n-am să-l spun: Vai, Andrei, dragule, doar nu-i nevoie de țărâșuri murtori... (Amîndoi rîd).

ANDREI: (după un timp, înghind-o de cîrful degetelor). Hai, Silvia, să stăm puțin aici, pe canapea, pînă vin gălăgioșii aceia... (Se așază, stau un timp în tăcere, apoi Andrei continuă, copilărește, ezînd) Silvia... așa vrea să te întreb ceva... Ceva foarte important... Dar să nu rîzi!

SILVIA: (îndrîgindu-l). Uite, îți promit să fiu foarte serioasă!

ANDREI: Silvia, tu îi la mine? SILVIA: (îndrîgindu-l în rîs): Ce întrebare întîrziată... Si te petală... și înulă...

ANDREI: Imi place atât de mult să aud răspunsul, de zece, de sute, de mii de ori l-aș asculta.

SILVIA: Ei, atunci... Stai să mă ghîndesc... Atunci ai să dai Da, da, în la tine!

ANDREI: Mult? SILVIA: Mult de tot.

ANDREI: Cit de mult? SILVIA: (din ce în ce mai înveselită): N-am reușit să cîntăresc exact. Și cred că nici prietena noastră Clara n-ar putea să cîntărească asta, cit e ea de farmacistă...

ANDREI: Si dacă ar încerca cineva să ne despartă?

SILVIA: (tot glîndînd): Cred că pur și simplu n-ar reuși. A se vedea „Roméo și Julieta”, scena...

ANDREI: (mai în glîndă, mai în serios): Dar dacă ar veni acum cineva și ți-ar spune că sînt așa și pe dincolo.

SILVIA: Cui?

ANDREI: Știu eu? Ori cine. SILVIA: N-ai căde.

ANDREI: Dacă ai aia, totuși, că nu sînt așa cum mă crezi. SILVIA: De la cine?

ANDREI: (zîmbînd). Să zicem... chiar de la mine!

SILVIA: Atunci... (ezînd).

ANDREI: Mă-și spune așa: se poate că Andrei al meu nu este așa de bun cum pare, nici eu nu sînt chiar așa cum mă vede el. Dar rîu nu poate fi... Și asta mi-e de ajuns.

SILVIA: (pe gînduri). Pe atît că oamenii se întîlesc și se îndrăgesc nu imediat după ce s-au născut, după ce au deschis ochii în lume, ci mai tîrziu, după ce au zărit un om, un omecare trecuță... După ce au trecut printr-o tîneră... neînțeleasă...

SILVIA: (întorcîndu-se). Ce-i cu tine Andrei? De-al cui trecut vorbești?

ANDREI: De al tău... al meu... SILVIA: Mă poți să gînduri, Andrei. Nu știu, orse, tot tînit despre ceilalți?

ANDREI: Parcă puteai să-l tot? O viață întreaga nu-i tot? Că să știu totul unu de altu, nu-i așa? Tu, Silvia, mi-ai povestit totul despre viața ta? Gîndește-te bine!

SILVIA: (încercînd). Cred că... tot...

ANDREI: (insistînd). Absolut tot?

SILVIA: (ezînd din ce în ce mai mult). Tot ce era mai important... Tot ce merita să fie povestit...

ANDREI: (întorcîndu-se). Ei vezi? Ceea ce e important pentru unu, poate fi lipsit de importanță pentru ceilalți. Si vice-versa.

SILVIA: (încercînd să-l liniștească). Adică, cum... Nu crezi cumva că tu-am ascuns ceva? Doar n-ai să începi să mă suspectezi așa, din senin?...

ANDREI: Nu, nu Silvia, (Brusc, rîsîndu-se din vestibul). Au sosii! (Andrei iese repede în vestibul, deschide ușa. Se aude vocea lui). Nu doamna, nu stă aici. Sunăți cu un e-laj mai jos... Pentru puțin! (Revine). O doamnă bine, a greșit adresa.

SILVIA: (încercînd să-l liniștească). Andrei, să nu rîzi de mine și să nu zici că fac literatură din asta, unceci, parca te apăsă ceva... Si nu-mi dai seama... De ce n-ai vrut să vorbești de logodna pînă acum? Ți-a spus cineva ceva despre mine?

ANDREI: Ce s-ar putea spune? SILVIA: Găteadații lui, vorbești așa, de departe parca... Eu te ascult cu atenție, mi străduiesc să înțeleg, dar unde vrei să ajungi, nu știu...

ANDREI: (întorcîndu-se de tot a glîndă). Guștine, Silvia? (Întinde-mi). Dar decodată mă înțelegem și cu săbucul acela din Moldova de unde acum cinecinele de ani a porcit desu-l băiatul de țărîni Nicolae Mantu să cucerească culmele științei medicale și unde curînd se va întoarce lîca a cadăncianului profesor, Dr. Nicolae Mantu, să-și revină pe lîca în spitalul nostru... (Revine) și colaborator și soț.

SILVIA: Mai mult chirurg iscusit și prea sigur de sine, decît modest...

ANDREI: Cum ar arăta un chirurg nesigur de sine?

SILVIA: Rau de tot.

ANDREI: Ei vezi?

SILVIA: De aceea am și consimțit să-mi mă, colaborator.

ANDREI: Îți mulțumesc, țărâșă doctor.

SILVIA: N-ai de ce, colega, e meriul tău... (Amîndoi rîd).

ANDREI: Parcă vad femeile de la țară cum se îmbulzesc cu prunci: „Doamnă doctor, doamnă doctor, ce să fac cu el, are fierbințeală!”... (Întinde-mi doamna doctor să-și primire copilul, o înflec și... să vină următorul).

SILVIA: Ei, aici te înșeli, scumpă colega! (Devenind seriosă). Nu mi-a plăcut de loc procedeu medicului acela de la policlinică unde am făcut practică acum un an, și îi la cine mă ghîndesc. După administrarea medicamentului spunea mereu: „Următorul!” O înflec și „următorul!”... o rețetă și „următorul!”... Era medic foarte bun, dar cu alții mai bune ar fi fost rezultatele, dacă ar fi spus: „ai să te faci mai bine” sau „încă două-trei injecții de asta și ești sănătos lun!”...

ANDREI: N-am nimic împotriva. Dacă ai timp și răbdare, Silvia: Timpu și răbdarea sînt tot mijloc de tratament. Noroc că sînt puținii cei care nu înțeleg aceasta... Totuși se mai află cite unul care cau-

lînd pacientul, ajunge să nu mai vadă omul...

ANDREI: Ce vrei să spui cu asta? Omul cînd lucrează la mașina e muncitor, pe ogor e țărîn, la birou e înțelept... Si cînd merge la avocat e parte, cînd intră într-un magazin e client și cînd vine la noi, e pacient. E destul de clar, nu-i așa?

SILVIA: Dar peste tot e om. Înțelept? Noi prea ne grabim să-l vedem pe bolnav și nu ne gîndim deajuns cum să-l ajutăm pe om să se vindece, să fie sănătos...

ANDREI: Dacă te-ar auzi profesorul nostru, academicianul dr. Nicolae Mantu, Parcă-l văd cum se întorcă la țară și se întorcă la țară și o sîntăta: „Medicina e o știință exactă, lăta mea, există boala, microbul pe care trebuie să-l găsești și să-l distrugi lăta mîla prin toate mijloacele carești stau la dispoziție. Restul e numai poezie...”

SILVIA: (îi pune palma pe gură): Rău! Rău! Nicio-dată n-ai să-l dai seama de cîteul tîmăduț al unei asemenea poezii... (revine).

ANDREI: (îi pune palma pe gură): Rău! Rău! Nicio-dată n-ai să-l dai seama de cîteul tîmăduț al unei asemenea poezii... (revine).

SILVIA: (îi pune palma pe gură): Rău! Rău! Nicio-dată n-ai să-l dai seama de cîteul tîmăduț al unei asemenea poezii... (revine).

ANDREI: (îi pune palma pe gură): Rău! Rău! Nicio-dată n-ai să-l dai seama de cîteul tîmăduț al unei asemenea poezii... (revine).

SILVIA: (îi pune palma pe gură): Rău! Rău! Nicio-dată n-ai să-l dai seama de cîteul tîmăduț al unei asemenea poezii... (revine).

ANDREI: (îi pune palma pe gură): Rău! Rău! Nicio-dată n-ai să-l dai seama de cîteul tîmăduț al unei asemenea poezii... (revine).

SILVIA: (îi pune palma pe gură): Rău! Rău! Nicio-dată n-ai să-l dai seama de cîteul tîmăduț al unei asemenea poezii... (revine).

ANDREI: (îi pune palma pe gură): Rău! Rău! Nicio-dată n-ai să-l dai seama de cîteul tîmăduț al unei asemenea poezii... (revine).

SILVIA: (îi pune palma pe gură): Rău! Rău! Nicio-dată n-ai să-l dai seama de cîteul tîmăduț al unei asemenea poezii... (revine).

ANDREI: (îi pune palma pe gură): Rău! Rău! Nicio-dată n-ai să-l dai seama de cîteul tîmăduț al unei asemenea poezii... (revine).

SILVIA: (îi pune palma pe gură): Rău! Rău! Nicio-dată n-ai să-l dai seama de cîteul tîmăduț al unei asemenea poezii... (revine).

ANDREI: (îi pune palma pe gură): Rău! Rău! Nicio-dată n-ai să-l dai seama de cîteul tîmăduț al unei asemenea poezii... (revine).

SILVIA: (îi pune palma pe gură): Rău! Rău! Nicio-dată n-ai să-l dai seama de cîteul tîmăduț al unei asemenea poezii... (revine).

ANDREI: (îi pune palma pe gură): Rău! Rău! Nicio-dată n-ai să-l dai seama de cîteul tîmăduț al unei asemenea poezii... (revine).

SILVIA: (îi pune palma pe gură): Rău! Rău! Nicio-dată n-ai să-l dai seama de cîteul tîmăduț al unei asemenea poezii... (revine).

ANDREI: (îi pune palma pe gură): Rău! Rău! Nicio-dată n-ai să-l dai seama de cîteul tîmăduț al unei asemenea poezii... (revine).

SILVIA: (îi pune palma pe gură): Rău! Rău! Nicio-dată n-ai să-l dai seama de cîteul tîmăduț al unei asemenea poezii... (revine).

ANDREI: (îi pune palma pe gură): Rău! Rău! Nicio-dată n-ai să-l dai seama de cîteul tîmăduț al unei asemenea poezii... (revine).

SILVIA: (îi pune palma pe gură): Rău! Rău! Nicio-dată n-ai să-l dai seama de cîteul tîmăduț al unei asemenea poezii... (revine).

ANDREI: (îi pune palma pe gură): Rău! Rău! Nicio-dată n-ai să-l dai seama de cîteul tîmăduț al unei asemenea poezii... (revine).

SILVIA: (îi pune palma pe gură): Rău! Rău! Nicio-dată n-ai să-l dai seama de cîteul tîmăduț al unei asemenea poezii... (revine).

ANDREI: (îi pune palma pe gură): Rău! Rău! Nicio-dată n-ai să-l dai seama de cîteul tîmăduț al unei asemenea poezii... (revine).

SILVIA: (îi pune palma pe gură): Rău! Rău! Nicio-dată n-ai să-l dai seama de cîteul tîmăduț al unei asemenea poezii... (revine).

ANDREI: (îi pune palma pe gură): Rău! Rău! Nicio-dată n-ai să-l dai seama de cîteul tîmăduț al unei asemenea poezii... (revine).

SILVIA: (îi pune palma pe gură): Rău! Rău! Nicio-dată n-ai să-l dai seama de cîteul tîmăduț al unei asemenea poezii... (revine).

ANDREI: (îi pune palma pe gură): Rău! Rău! Nicio-dată n-ai să-l dai seama de cîteul tîmăduț al unei asemenea poezii... (revine).

SILVIA: (îi pune palma pe gură): Rău! Rău! Nicio-dată n-ai să-l dai seama de cîteul tîmăduț al unei asemenea poezii... (revine).

ANDREI: (îi pune palma pe gură): Rău! Rău! Nicio-dată n-ai să-l dai seama de cîteul tîmăduț al unei asemenea poezii... (revine).

SILVIA: (îi pune palma pe gură): Rău! Rău! Nicio-dată n-ai să-l dai seama de cîteul tîmăduț al unei asemenea poezii... (revine).

ANDREI: (îi pune palma pe gură): Rău! Rău! Nicio-dată n-ai să-l dai seama de cîteul tîmăduț al unei asemenea poezii... (revine).

dezinterie, au dat rezultate excelente poezia „Căteșu cu păral creț lura rala din colera” și în cazuri cronice se poate administra cu bune rezultate una care zice: Sus pe cer sînt multe stele, pe fîmînt sînt floare... (Observînd expresia ei supărată, se arorie de ea). „Dar nici una dintre ele, nu-s ea ochii...Silviei mele...” (Vrea să-o sîrute).

SILVIA: (îi pune palma pe gură): Rău! Rău! Nicio-dată n-ai să-l dai seama de cîteul tîmăduț al unei asemenea poezii... (revine).

ANDREI: (îi pune palma pe gură): Rău! Rău! Nicio-dată n-ai să-l dai seama de cîteul tîmăduț al unei asemenea poezii... (revine).

SILVIA: (îi pune palma pe gură): Rău! Rău! Nicio-dată n-ai să-l dai seama de cîteul tîmăduț al unei asemenea poezii... (revine).

ANDREI: (îi pune palma pe gură): Rău! Rău! Nicio-dată n-ai să-l dai seama de cîteul tîmăduț al unei asemenea poezii... (revine).

SILVIA: (îi pune palma pe gură): Rău! Rău! Nicio-dată n-ai să-l dai seama de cîteul tîmăduț al unei asemenea poezii... (revine).

ANDREI: (îi pune palma pe gură): Rău! Rău! Nicio-dată n-ai să-l dai seama de cîteul tîmăduț al unei asemenea poezii... (revine).

SILVIA: (îi pune palma pe gură): Rău! Rău! Nicio-dată n-ai să-l dai seama de cîteul tîmăduț al unei asemenea poezii... (revine).

ANDREI: (îi pune palma pe gură): Rău! Rău! Nicio-dată n-ai să-l dai seama de cîteul tîmăduț al unei asemenea poezii... (revine).

SILVIA: (îi pune palma pe gură): Rău! Rău! Nicio-dată n-ai să-l dai seama de cîteul tîmăduț al unei asemenea poezii... (revine).

ANDREI: (îi pune palma pe gură): Rău! Rău! Nicio-dată n-ai să-l dai seama de cîteul tîmăduț al unei asemenea poezii... (revine).

SILVIA: (îi pune palma pe gură): Rău! Rău! Nicio-dată n-ai să-l dai seama de cîteul tîmăduț al unei asemenea poezii... (revine).

ANDREI: (îi pune palma pe gură): Rău! Rău! Nicio-dată n-ai să-l dai seama de cîteul tîmăduț al unei asemenea poezii... (revine).

SILVIA: (îi pune palma pe gură): Rău! Rău! Nicio-dată n-ai să-l dai seama de cîteul tîmăduț al unei asemenea poezii... (revine).

ANDREI: (îi pune palma pe gură): Rău! Rău! Nicio-dată n-ai să-l dai seama de cîteul tîmăduț al unei asemenea poezii... (revine).

SILVIA: (îi pune palma pe gură): Rău! Rău! Nicio-dată n-ai să-l dai seama de cîteul tîmăduț al unei asemenea poezii... (revine).

ANDREI: (îi pune palma pe gură): Rău! Rău! Nicio-dată n-ai să-l dai seama de cîteul tîmăduț al unei asemenea poezii... (revine).

SILVIA: (îi pune palma pe gură): Rău! Rău! Nicio-dată n-ai să-l dai seama de cîteul tîmăduț al unei asemenea poezii... (revine).

ANDREI: (îi pune palma pe gură): Rău! Rău! Nicio-dată n-ai să-l dai seama de cîteul tîmăduț al unei asemenea poezii... (revine).

SILVIA: (îi pune palma pe gură): Rău! Rău! Nicio-dată n-ai să-l dai seama de cîteul tîmăduț al unei asemenea poezii... (revine).

ANDREI: (îi pune palma pe gură): Rău! Rău! Nicio-dată n-ai să-l dai seama de cîteul tîmăduț al unei asemenea poezii... (revine).

SILVIA: (îi pune palma pe gură): Rău! Rău! Nicio-dată n-ai să-l dai seama de cîteul tîmăduț al unei asemenea poezii... (revine).

ANDREI: (îi pune palma pe gură): Rău! Rău! Nicio-dată n-ai să-l dai seama de cîteul tîmăduț al unei asemenea poezii... (revine).

SILVIA: (îi pune palma pe gură): Rău! Rău! Nicio-dată n-ai să-l dai seama de cîteul tîmăduț al unei asemenea poezii... (revine).

ANDREI: (îi pune palma pe gură): Rău! Rău! Nicio-dată n-ai să-l dai seama de cîteul tîmăduț al unei asemenea poezii... (revine).

SILVIA: (îi pune palma pe gură): Rău! Rău! Nicio-dată n-ai să-l dai seama de cîteul tîmăduț al unei asemenea poezii... (revine).

ANDREI: (îi pune palma pe gură): Rău! Rău! Nicio-dată n-ai să-l dai seama de cîteul tîmăduț al unei asemenea poezii... (revine).

SILVIA: (îi pune palma pe gură): Rău! Rău! Nicio-dată n-ai să-l dai seama de cîteul tîmăduț al unei asemenea poezii... (revine).

ANDREI: (îi pune palma pe gură): Rău! Rău! Nicio-dată n-ai să-l dai seama de cîteul tîmăduț al unei asemenea poezii... (revine).

SILVIA: (îi pune palma pe gură): Rău! Rău! Nicio-dată n-ai să-l dai seama de cîteul tîmăduț al unei asemenea poezii... (revine).

ANDREI: (îi pune palma pe gură): Rău! Rău! Nicio-dată n-ai să-l dai seama de cîteul tîmăduț al unei asemenea poezii... (revine).

UNCHILUL SIMION: (întorcîndu-se în fața ei). Înainte de a veni încoace, am înțeles că tu ai să-l dai seama de cîteul tîmăduț al unei asemenea poezii... (revine).

UNCHILUL SIMION: (întorcîndu-se în fața ei). Înainte de a veni încoace, am înțeles că tu ai să-l dai seama de cîteul tîmăduț al unei asemenea poezii... (revine).

UNCHILUL SIMION: (întorcîndu-se în fața ei). Înainte de a veni încoace, am înțeles că tu ai să-l dai seama de cîteul tîmăduț al unei asemenea poezii... (revine).

UNCHILUL SIMION: (întorcîndu-se în fața ei). Înainte de a veni încoace, am înțeles că tu ai să-l dai seama de cîteul tîmăduț al unei asemenea poezii... (revine).

UNCHILUL SIMION: (întorcîndu-se în fața ei). Înainte de a veni încoace, am înțeles că tu ai să-l dai seama de cîteul tîmăduț al unei asemenea poezii... (revine).

UNCHILUL SIMION: (întorcîndu-se în fața ei). Înainte de a veni încoace, am înțeles că tu ai să-l dai seama de cîteul tîmăduț al unei asemenea poezii... (revine).

UNCHILUL SIMION: (întorcîndu-se în fața ei). Înainte de a veni încoace, am înțeles că tu ai să-l dai seama de cîteul tîmăduț al unei asemenea poezii... (revine).

UNCHILUL SIMION: (întorcîndu-se în fața ei). Înainte de a veni încoace, am înțeles că tu ai să-l dai seama de cîteul tîmăduț al unei asemenea poezii... (revine).

UNCHILUL SIMION: (întorcîndu-se în fața ei). Înainte de a veni încoace, am înțeles că tu ai să-l dai seama de cîteul tîmăduț al unei asemenea poezii... (revine).

UNCHILUL SIMION: (întorcîndu-se în fața ei). Înainte de a veni încoace, am înțeles că tu ai să-l dai seama de cîteul tîmăduț al unei asemenea poezii... (revine).

UNCHILUL SIMION: (întorcîndu-se în fața ei). Înainte de a veni încoace, am înțeles că tu ai să-l dai seama de cîteul tîmăduț al unei asemenea poezii... (revine).

UNCHILUL SIMION: (întorcîndu-se în fața ei). Înainte de a veni încoace, am înțeles că tu ai să-l dai seama de cîteul tîmăduț al unei asemenea poezii... (revine).

UNCHILUL SIMION: (întorcîndu-se în fața ei). Înainte de a veni încoace, am înțeles că tu ai să-l dai seama de cîteul tîmăduț al unei asemenea poezii... (revine).

UNCHILUL SIMION: (întorcîndu-se în fața ei). Înainte de a veni încoace, am înțeles că tu ai să-l dai seama de cîteul tîmăduț al unei asemenea poezii... (revine).

UNCHILUL SIMION: (întorcîndu-se în fața ei). Înainte de a veni încoace, am înțeles că tu ai să-l dai seama de cîteul tîmăduț al unei asemenea poezii... (revine).

UNCHILUL SIMION: (întorcîndu-se în fața ei). Înainte de a veni încoace, am înțeles că tu ai să-l dai seama de cîteul tîmăduț al unei asemenea poezii... (revine).

UNCHILUL SIMION: (întorcîndu-se în fața ei). Înainte de a veni încoace, am înțeles că tu ai să-l dai seama de cîteul tîmăduț al unei asemenea poezii... (revine).

UNCHILUL SIMION: (întorcîndu-se în fața ei). Înainte de a veni încoace, am înțeles că tu ai să-l dai seama de cîteul tîmăduț al unei asemenea poezii... (revine).

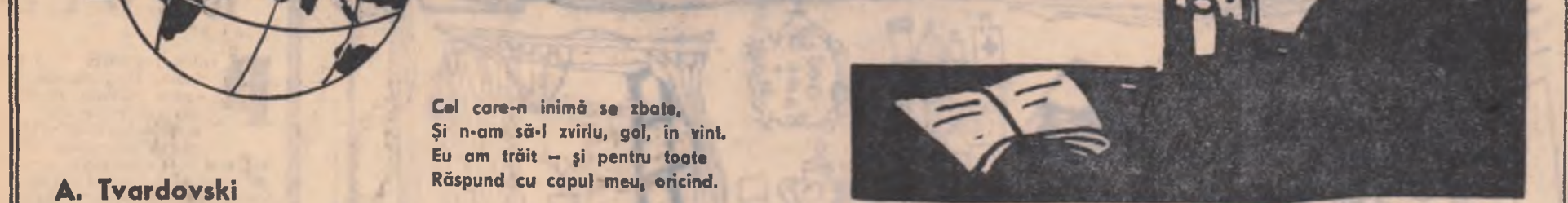
UNCHILUL SIMION: (întorcîndu-se în fața ei). Înainte de a veni încoace, am înțeles că tu ai să-l dai seama de cîteul tîmăduț al unei asemenea poezii... (revine).

UNCHILUL SIMION: (întorcîndu-se în fața ei). Înainte de a veni încoace, am înțeles că tu ai să-l dai seama de cîteul tîmăduț al unei asemenea poezii... (revine).

UNCHILUL SIMION: (întorcîndu-se în fața ei). Înainte de a veni încoace, am înțeles că tu ai să-l dai seama de cîteul tîmăduț al unei asemenea poezii... (revine).

UNCHILUL SIMION: (întorcîndu-se în fața ei). Înainte de a veni încoace, am înțeles că tu ai să-l dai seama de cîteul tîmăduț al unei asemenea poezii... (revine).

ATLAS LIRIC

A. Tvardovski
(U.R.S.S.)

Din zare-n-zare

(Fragment)

An după an, din zare-n zare,
Înaintăm — trudind, luptând.
E greu. Dar veacul nostru mare
Ne umflă pinzele în vânt.

Popoare, state și guverne
În fața țării noastre-acum
Se-nclină gloriei eterne
Și pașnicului nostru drum.

Ne-am scris sub foc dreptatea noastră,
Cu adevărul cel mai sfânt.
Azi strălucirea lui albastră
E soare tânăr pe pământ.

În fulgerările furtunii
Noi ne-am ivit ca din grăind.
Am apărut pe scena lumii
Și lumea-ntr-oaregă-a tresărit.

N-avem decît o vreă — una,
Cu făcări scrisă în oțel:
Să fim ca Lenin todeauna,
De-a pururi să luptăm ca el.

Purtați de-al vieții noastre faur,
Pe drumul marelui său gînd,
În cartea faptelor de aur
Nici un capitol, nici un rînd
Nu va putea umbri vreadată
Lumina stelu purpurii.
Prezentul e cu noi,
Aci!

În carte-aci, fără greșală,
Din scoarță-n scoarță-i totul spus,
Așa cum spune o zicală
Că ce ție-e scris,
În frunte-i pus...

E adevărul scris în faptă
Și nu e chip a-l ocoli.
E totu-aci — chiar și ce-așteaptă
Să spunem celor ce-or veni.

Nu tace însă niciodată
Poetul marilor dreptăți!
Căci el va fi chemat odată
În fața asprei judecăți:

„Ai plins vreadată, tu? Răspunde!
Sau ți-ai temut tîhnitul trai?
Să nu minți! Tu în vremuri crunte
O altă pravilă slujeai!

Tăceai, și te credeai pe semne
Un tip grozav de iscusit,
Și stîlp, în clipile solemne,
Al uriașului partid.

Trîndu-ți viața anodină,
Te strecurai neturburat,
Și-ți încasai pin' la centimă
Tariful Muzei, după ștat."

Eu nu mă tem de judecată,
De mult e poate-o și aștept.
Chiar dacă n-am rostit vreadată
Cuvîntul care-mi arde-n piept,

Cel care-n inimă se zbate,
Și n-am să-l zvîrlu, gol, în vînt.
Eu am trăit — și pentru toate
Răspund cu capul meu, orîcind.

Alt crez nu am, și nici iubire,
Decît în pace
Să muncesc!

Pentru această fericire,
Slăvită țară-ți mulțumesc!

Cu tine trec orice vîltoare,
Cu tine-acum
Respir și zburd!
Alt drum
Apare-n depărtare,
Ori lung, ori scurt
— Ori cît de scurt!

A mea e propria-ți izbîndă,
Și suferinți,
Și depărtări,
Și asprele-ți chemări:
Te-avîntă
La drum!
Cu mine-alături! Cîntă
Zări după zări,
Zări după zări.

În romînește de H. GRAMESCU

Stanca Panceva
(R. P. BULGARIA)

Timpul meu

Nu-mi ești de-ajuns, o, timp al meu, nu-mi ești,
Mă tot îndemn să te ajung în zbor,
Și cînd aproape-ți sînt, să-ți pot fura
o clipă — pentru omul ce mi-e drag,
o clipă — să văd prunii înflorind,
o clipă — pentru cărțile visate —
și mi-i de clipe-n muncă se topește...

Ziu-mi începe-n pragul rozalbei aurore,
și nu se stînge-n ale nopții ceasuri;
ea smulge întinerii mele
și somnului și scurteilor răgăzuri...

Și eu și tu sîntem grăbiți, o, vreme...
Smulge clipe ca scîlcițe, tremurînd
ca o scînteie în genuna sură
și-n podul palmei mi apune, blind...
... Măj om de isprăvit atîtea lucruri,
și-atîtea încă, am de început.
Nu vreau să mă învingă ostenala,
să mă topească prea repede în lut.

Mă-ndemni să mă avînt unde-i mai greu,
și nu mă lași să poposesc în prag...
Lupînd cu tine — zbor și zbor mereu,
și-n lupta noastră, mi-ești alit de drag,
o, timpul meu!

În romînește de ELENA DRAGOȘ

Nazim Hikmet
(TURCIA)

Mortul din piață

Un mort intins pe caldarim:
Avîntul celor optzeci-ani,
Cu soarele tuturor zilelor
Și stelele nopților lungi.
Piata Baiazid la Istanbul.

Un mort intins pe caldarim:
O carte de școală-ntr-o mină
Și în cealaltă, un vis frînt,
Un vis ucis înainte de-a se naște.
April, o mie nouă sute șaiszeci.
Piata Baiazid la Istanbul.

Un mort intins pe caldarim:
S-a prăbușit —
Și urma gîntului pe frunte
Ca o garoafă roșie se deschide.
Piata Baiazid la Istanbul.

Un mort va sta întins pe caldarim
Și singele-i va picura-n țărîni
Pînă în ziua cînd poporul meu-narmat,
În cînteca de libertate
Va lua cu-asalt imensa piață.

În romînește de DAN GRIGORESCU

Desene de LIANA PETRUȚIU

Gloria Fuertes
(SPANIA)

Mama din popor

— Pregătește-te, fiule ce vii în zbor,
vei ateriza într-un cîmîtir de animale vii.
Pregătește-te, fiule, să fii judecat drept golan,
pentru că ești fiu al unei mame sărace și-al
unui totă cînsit.

O, dacă eu aș fi fost prînșă
— lucru tare greu pe aceste unghii ca niște săpălii —
are tot așa s-ar fi întimplat?
Oamenii deci te temut.
Iart-o deci pe cea care te-avîntă în lume,
ce-te-a purtat cu teamă
cugetînd a-lungul a nouă luni
în ce vulcan fîros te aruncă;
e vina tatălui tău
căci eu n-am vrut niciodată
să-ți fac marele rău de-a te naște...
Din acea clipă însă,
cu toate că erai nevăzut, te simțeam
și simțeam deopotrivă păcatul
— nu acela de a mă fi însoțit cu un bărbat,
ci păcatul de a oferi
o pradă mai mult
fiarelor.
— Pregătește-te, fiule,
să fii dăruit cu lovituri de picior...

Azi nu mai vorbesc cu Dumnezeu

Azi nu mai vorbesc cu Dumnezeu, —
un om a ozvidit o bombă,
bomba a nimerit un cuib,
în cuib se afla poporul meu...
Poporul a slobozit un strigăt,
strigătul era de război,
— zăbrelele cuibului erau de sticlă,
iar cioburile au ucis oameni,
și dragostea a rămas zăvonată...
Doar Dumnezeu, liniștit, nu face nimic, —
o fi alit de adînc în somn?
o fi dormind oare cu anotimpurile?...
Dumnezeul meu nu e Dumnezeu pedepselor...

În romînește de GEO DUMITRESCU

LECTURA ELEVILOR PE TIMPUL VACANȚEI

Prof. I. POPESCU
Școala medie „Gh. Lazăr”
București

Mai persistă încă, printre profesori, mentalitatea că vacanța înseamnă o binecuvîntată perioadă de inactivitate, de trîndăveală plăcută, fără un program bine stabilit și fără un control permanent. Numai așa se explică faptul că abia a început vacanța și străzile au fost invadate de grupuri de copii și adolescenți care sau bat zgomotos mîine, sau se tîrîsc cu un mers somnolent pe bulevarde, sau acostează insolent pe tinerile trecătoare prin parcurile de odihnă.

Nu se poate spune că școlile și organizațiile de liniert nu s-au preocupat din vreme de buna desfășurare a vacanței elevilor, însă în ciuda bunelor intenții ale celor cu răspundere în ceea ce privește educația tinerului, rămîne încă prea mult timp nelocosit rațional. Chiar antrenarea elevilor în brigăzile patriotice și în diferite activități sportive, artistice sau culturale nu rezolvă problema organizării judicioase a vacanței de vară.

Școala mai are încă mult de făcut în această direcție. A aborda problema în ansamblul ei ar fi mai dificil într-o revistă literară. De aceea, mă voi referi numai la problema îndrumării din vreme a lecturii elevilor.

Aș greși dacă aș afirma că îndrumarea lecturii elevilor pe timpul vacanței nu constituie o preocupare pentru majoritatea profesorilor de limba română. Din păcate, în general, această problemă este lăsată numai pe seama profesorului de limba română ca și cum în școală nu s-ar preda și alte obiecte, în cadrul cărora se studiază literatura mai veche sau actuală a diferitelor popoare — în orele de limba rusă, limba franceză, limba engleză, limba germană și chiar în cele de limba latină.

Profesorii care predau aceste discipline ar trebui să se preocupe în vremea lor de recomandarea din vreme a unor opere importante din literatura universală, fără a căror lectură nici nu se poate concepe just noțiunea de cultură generală pe care trebuie s-o dea tineretului școala medie și, într-o oarecare măsură, chiar școala elementară. Dar, făcînd abstracție de acest aspect al problemei, chiar îndrumarea lecturii elevilor de către profesorul de limba română este de cele mai multe ori defectuoasă.

Cu rare excepții, profesorii recomandă elevilor o listă de cărți, tîind seama de prevederile programei școlare pentru clasa pe care elevul o va frecventa în anul următor. Nu se poate spune că scopul urmărit de profesor nu este justificat. În cursul anului, elevul dispune de mai puțin timp liber pentru a citi integral toate operele prevăzute de programa școlară. Lectura lor în timpul vacanței le va ușura mult munca în cursul anului, dar elevul care se va limita numai la parcurgerea programei școlare, va rămîne cu o imagine în mare măsură incompletă asupra literaturii, deoarece în clasă nu se poate studia decît o parte din literatura romînă sau din cea universală. Afară de aceasta, limitarea lecturii pe timpul vacanței nu mai la oarecare mîna prezintă și un alt neajuns. Elevul nu va mai avea proaspătă în minte, în luna aprilie, o lectură făcută cu multe luni înainte — în iulie sau în august — și-i va fi mai greu să analizeze în adîncime o operă astfel citită. Dar, chiar admitînd că elevul a citit opera respectivă cu multă atenție, și-a făcut adnotări, rezumat etc. se pune întrebarea: în cursul anului școlar elevul

se crează că rolul său în îndrumarea și controlul lecturii este minim. Dimpotrivă, abia în perioada aceasta se simte mai mult nevoia intervenției profesorului, dar nu didactic și formal, ci amical și detașat, de conveniențe obișnuite. Chiar în timpul vacanței, elevii nu ocolesc școala și mai ales pe profesorii lor. Angajarea aparent neorganizată a unor discuții cu elevii pe marginea diverselor probleme care îi interesează pe aceștia poate duce ușor și la abordarea unor subiecte legate de lectură lor, sugerîndu-li-se cu acest prilej titlul unor cărți la care profesorul a reflectat din vreme. Astfel de discuții se pot angaja ușor mai ales în sălile de lectură ale bibliotecilor școlare sau ale celor de cartier de unde elevii nu lipsesc. În fața rafturilor încărcate cu sute de volume se pot discuta multe probleme referitoare la lectură acestora. Ce frumos ar sta profesorului dacă s-ar amesteca mai des printre micii cititori dezorientați și le-ar călăuzi pașii prin labirintul volumelor ispititoare din rafturile bibliotecilor!

Se dă astăzi o atenție specială legării teoriei de practică, a învățămîntului de viață. Bine este că privirile tineretului se îndreaptă către viață, către realitate, dar aceasta nu presupune de loc îndepărtarea lui de bibliotecă, de tezaurul culturii și al științei, de cel mai bun prieten al oricărui tînar — cartea.

Unori am fost dezamăgit mergînd în timpul vacanței la bibliotecile școlare și găsînd pe bibliotecar plictisit, așteptînd în zadar pe obișnuiții cititori — elevii școlii. Trebuie cultivat gustul tineretului pentru lectură aleasă, educativă, pentru conținutul permanent al acesteia, mai ales în timpul vacanțelor.

N-ar trebui să lipsescă din bibliotecile școlare și micii profesori, chiar atunci cînd au acces la bibliotecile mai mari. Prezența lor în bibliotecă ar constitui pentru elevi nu numai un exemplu, ci și un stimulent. În același timp, s-ar asigura, în sălile de lectură, liniștea și atmosfera prielnică lecturii.

Fără a se exagera sau a se impune, este bine ca elevii să fie îndrumați chiar din școala medie și spre bibliotecile mai mari, acolo unde există astfel de biblioteci.

Apropiind pe elevi de bibliotecă, îl ferim de influențe nefaste. Dar îndrumarea spre bibliotecă trebuie să se facă chibzuit și organizat. Alături de prezența profesorilor în bibliotecă și de statul lui permanent, este necesară instruirea și documentarea bibliotecarilor așa fel încît aceștia să poată recomanda elevilor cărțile cele mai indicate sau împiedica, cu tact, unele lecturi nepotrivite la o anumită vîrstă.

De mare importanță și folos ar fi alăturarea în sălile de lectură a unor liste de cărți pe specific de vîrstă sau chiar grupare lor în vitrine sau în rafturile speciale pentru o anumită vîrstă. Nu conștientizarea utilității lecturii este necesară în bibliotecile școlare, dar ea nu ajută todeauna pe elev să-și aleagă lectură cea mai indicată. De aceea, acolo unde bibliotecă este mai mare, este necesar să se găsească diferite posibilități de îndrumare a lecturii prin gruparea unor cărți și în funcție de vîrsta cititorilor. N-ar fi lipsite de interes chiar fișierele pe specific de vîrstă. Ele ar da mai mult de lucru bibliotecarilor în începutul, dar le-ar ușura enorm munca mai pe urmă și ar fi de un real folos pentru elevi.

Găsitura metodelor celor mai eficiente pentru orientarea efectivă și operativă a lecturii elevilor trebuie să constituie o preocupare serioasă a întregului colectiv didactic al oricărei școli. Ar fi greșit să se creadă că această răspundere trebuie să aibă pe seama ei numai profesorii de limba română, ca și cum elevii n-ar avea nevoie să fie îndrumați și spre lectură unor lucrări din domeniul științei, al tehnicii, muzicii, artei în general etc.

De asemenea, ar fi cu totul eronată să se ignoreze rolul familiei în îndrumarea și controlul lecturii elevilor. Dimpotrivă, în cadrul ședințelor pe clase sau al lectoratelor cu părinții ar trebui să se țină o serie de referate bine documentate în legătură cu lectura elevilor și rolul familiei în această problemă. Lipsa de orientare a familiei poate duce adesea la anihilarea efectelor muncii depuse de profesor. Fie din comoditate, fie din lipsă de orientare, familia pune de multe ori în mintea copiilor și a adolescenților cărți nepotrivite pentru vîrsta lor sau, tolerînd în bibliotecile lor cărți dăunătoare educației, facilitează în mod inconștient lecturile contraindicate.

Mai rămîne încă aproape două luni de vacanță în care ochii pedagogilor trebuie să se ațină-tească fără întrerupere asupra elevilor, pe care să-i urmărească cu părintească grijă și să-i îndrumeze cu tact și cu răbdare fiind conștienți de marea răspundere ce apasă pe umerii cadrelor didactice în educarea tineretului școlii. Vacanța, la care au dreptul și profesorii, nu trebuie să însemneze însă abandonarea oricărei preocupări pentru tinerile vîrstare încredințate lor, spre a le educa așa cum se cuvine. Se pot găsi suficienți clipe de răgaz în care ochii educatorului să se îndrepte spre tineretul școlar, ajutîndu-l să-și găsească o activitate plăcută și să-și organizeze o vacanță fructuoasă.

Pompiliu MARCEA

Un nou roman despre muncitori

În ultima vreme au apărut câteva cărți prin care aria de investigație a mediului muncitoresc se lărgesc considerabil. Este vorba de voluminosul roman al lui C. Chițăș intitulat, de noua Dimineață de mai de Remus Luca și de romanul Ora șase de Nicolae Fic. Fiecare dintre acești scriitori ilustrează o personalitate creatoare proprie, însușiri particulare de analiză și apreciere a realității asupra căreia se apleacă, posibilități diferite de înfățișare a eroilor. Astfel, autorul Intîlnirii nu apare ca un prozator înzestrat cu un larg suflu epic, cu tendința de cuprindere integrată, monografică aproape, a mediului investigat. Oamenii sînt văzuți și prin prisma aspirațiilor și a incertitudinilor și în lumina faptelor și a gândurilor (exprimate sau ascunse); în sfîrșit, eroii inșiși sînt ipostaze variabile ale unei vaste psihologii umane în lumină și umbrele ei. Constantin Chițăș trebuie să-și pună în primul rînd problema despre ceea ce nu trebuie introdus într-o carte, ce trebuie să includă pentru ca materialul substanțial să apară în toată limpezimea lui. Dar considerăm că, pe măsura maturizării artistice și ideologice a scriitorului, pe care-l vedem încă de pe acum un romancier virtuos, reziderile vor fi înlăturate. Cu o experiență mai îndelungată și simțul măsurii și al echilibrului

deja însușite, Remus Luca ne dă în Dimineața de mai o nouă dovadă a înzestrării sale. Spre deosebire de Chițăș, scriitorul se oprește asupra unui obiect perfect circumscris, o familie de muncitori, și pune în valoare mai cu seamă talentul său de evocator sobru, imbinînd cu bune rezultate descrierea vieții trecute a unora dintre eroii săi cu prezența vie a actualității. Sondajul în sufletul complicat al oamenilor de tipul lui Ion Cîndeia, în care avîntul pentru construirea vremurilor noi este uneori estompat de obsesia greșelilor săvîrșite în trecut (ceea ce atestă un om cînsit și în același timp deosebit de sensibil) se face cu o sigură cunoaștere a psihologiei umane și cu o deliplă stăpînire a mijloacelor scriitoricești.

Tînarul romancier Nicolae Fic se înscrie, din punctul de vedere al compoziției și mijloacelor scriitoricești în general, ca și din punctul de vedere al posibilităților de cuprindere a vieții, pe linia lui Remus Luca. Evident, cu trăsături care sînt numai ale sale. Referindu-ne la recentul său roman, care este și primul, Ora șase, se cuvine să subliniem în primul rînd meritul autorului de a ne face cu noștință cu câteva personaje interesante și adesea convingătoare, din lumea minerilor din tr-un oraș ardelenesc. Acțiu-

nea cărții se desfășoară pe la începutul lui 1950. În centrul ei se află figura comunistului Andrei Pop, miner frunțos, secretar al organizației de partid din mina V. Încă din prima pagină, autorul ne sugerează un conflict interior născut și alți oameni, deocamdată în șaptea minei: furtul de cărbune. După îndelungă cercetări, hoțul este prins în flagrant-delicat, mărșălușe cîine l-a plătit și astfel răufăcătorii vor fi demascați și, desigur, nu vor scăpa de pedeapsa aspră dar dreaptă a colectivului de mini.

Furul acțiunii romanului Ora șase, captivant și ingenios (fapt, ține trează atenția și curiozitatea cititorului). Cartea se citește cu interes și repede, și, evident, aceasta nu e o simplă constatare ci o îndreptățită apreciere pozitivă.

Eroii din Ora șase se împart, aproape de la început, în două grupuri distincte, în funcție de destinul eroului central. Abrudan, directorul minei, vechi muncitor, n-are nici un moment îndoiala asupra integrității morale a lui Andrei Pop; Pahanțu, Mărcuș, Gică Ispas ș.a. (de altfel cea mai mare parte a muncitorilor) își aduc contribuția la demascarea dusmanilor și la aparierea lui Andrei. Dar cine sînt dusmanii, care este biografia lor? Iată-i: Ilie Buhariu, care, deși în aparență prieten al lui Andrei, îl vinduse pe acesta și-garanței fasciste în timpul activității ilegale a lui Andrei în U.T.C. și acum nutrește o învidie nemăsurată pentru călătările care-l ridicaseră pe Andrei în fruntea oamenilor; inginerul Savin, unceală a siguranței fas-

ciste, dușman înrăit al muncitorilor, escroc. Trebuie menționat, totuși, faptul că autorul nu reușește să convingă todeauna pe cititor asupra mobilurilor în virtutea cărora acționează dușmanul. Ilie Buhariu ne apare mai degrabă un invidios incorigibil, cu o structură psihologică deficicientă, decît un autentic dușman de clasă. Autorul însuși ne oferă porția interpretării în acest spirit, însă din ostentativitate asupra acestei laturi a personalității: încă din copilărie Andrei și Buhariu „se certau din te miri ce și întodeauna cearta o începea Buhariu. Și o începea din invidie — fiindcă Andrei învîlă mai bine, știa să înoleze mai bine — toate-i țeseau după cum voia el”. Trăsnirea se conștientizează cînd Vica, viitoarea soție a lui Buhariu, înșuse mai întîi la Andrei: „Il socotește mai alfitel, un om deosebit, ar vrea să-i fie nevastă”, gîndește Buhariu. „Atunci pentru prima dată simțise că-l urăște cumplit pe Andrei”. Buhariu vrea admirație cu orice preț: „Ar fi vrut ca toți să se adune în jurul lui și să-l arate admirația. Chiar falsă, dar să se chema „cîi admirație”. Trăsăturile negative congenitale favorizează, desigur, într-o oarecare măsură, creșterea unui individ, în anumite condiții, în tabăra dușmanului, dar ele nu sînt determinante. Acțiunile lui Ilie Buhariu, n-au un suport convingător. Același lucru se poate spune despre Inginera se avin, care ne apare concludent numai în scena dinspre finalul cărții, cînd se dovedește un fricos și un laș.

Pop este cel mai realizat și se poate afirma că se înscrie printre figurile luminoase ale ultimelor cărți apărute. Stăpîn pe sine, dominînd cu autoritate chiar situațiile cele mai critice pe care i le izerisă dușmanii, Andrei Pop simbolizează forța invincibilă a clasei muncitoare, de care se spîrnea toate neîntreprinderile diabolice. Autorul a știut să scoată în relief în primul rînd aceste calități ale eroului pentru că ele erau cele mai necesare momentului. Andrei Pop nu este însă realizat linear, el este, în același timp, un prieten de naștere, un om plin de viață și voie bună, un miner desăvîrșit. Restul personajelor, din păcate, sînt mai șterse și insuficient încadrate în ideea logică a cărții. Bătrînuț miner Pahanțu, cu a sa „a doua tinerețe” este totuși deosebit.

Evocînd viața luminoasă a minerilor unui oraș din zilele noastre, cartea lui Nicolae Fic se oprește adesea și la vremuri trecute, de care oamenii își amintesc înfiorați. Iată, de pildă, momentul în care prima soție a lui Pahanțu moare de tifte: „Alte de mult ar fi vrut ca Valeria să lăziască să apuce măcar o zi bună... De ani de zile se teme pentru ea. Ii spunea mereu: „O să lucrez și tu și noaptea, la fabrică, adun bani, și în toamnă, să primăvăară, o să le duci la sanatoriu, ai încredere în mine”. Trecea un an fără ca Valeria să plece la sanatoriu, el se simțea îngrozitor, se scootea din camera și-l scușă o amor, fiindcă nu sînt stare să o trimit acolo... Femeia se știn-

gea ceas cu ceas, dar înțelegea că în condițiile lor nu există scăpare. Nu-l învinuia de nimic. Nu l-a învinuit nici în ultima clipă a vieții”.

Un lucru deosebit trebuie relevat în cartea lui Nicolae Fic și anume integritatea și înțelegerea etică a minerilor: „În V trăiau oameni cînsiti, mincunosi și hoia nu prinseseră rădăna aici... Cînd se afla, totuși, de vreo hojie — asta se petrecea rar, o dată într-un an — indignarea nu mai cunoștea margini. Se discuta mult, se făceau presupuneri și toți cereau să fie adus hojul la judecată, să-l judece”. De aceea, nu întîmplător, derbedei ca Mițuca, Vunțu și Ilie Faraon, hoji ca Vunțu Săndulea, înțirgăni și dusmani ca Buhariu sau Savin nu-și găsesc locul în tabăra minerilor, pentru care munca cînsită este distincția supremă.

Romanul Ora șase se înscrie ca o realizare certă în activitatea înarului autor. Este sigur că această carte va stimula interesul și pasiunea pentru lumea minerilor, deosebită a marilor valori umane ale clasei muncitoare. Nicolae Fic scoate în relief, uneori timid încă, acesse valori, dar ne oferă garanția unor împliniri ulterioare, pe care le așteptăm cu un interes pe drept justificat.

Intr-una din recentele sale cuvîntări, tovarășul Hrușciov a spus că „Omenirea nu a înălțat încă un monument muncitorului — adevăratul creator”. Scriitorii, mai mult decît oricine, au datorita de clasele de a contribui, prin scrierile lor, la înălțarea acestui monument.

*) Ora șase — de Nicolae Fic.

luceafărul

COLLEIDOME

DUBLU INTERVIU PENTRU LUCEAFARUL cu DRAMATURGUL

A. N. ARBUZOV și REGIZORUL EVGHENI SIMONOV

Săptămîna trecută spectatori din București au avut feli-cirea să cunoască eminentul colectiv al Teatrului „Vah-tangov” din Moscova. În același timp se afla în capitala noastră oastele dramaturgilor sovietici A. N. Arbu-zov, autorul pieselor Cale Lungă, Orașul vișurilor noastre. Poveste din Irkutsk.

Ne-am adresat scriitorilor A. N. Arbu-zov cu rugămintea de a împărtăși și cititorilor revistei Luceafărul impresiile cu prile-jul vizitei sale în țara noastră.

— Mie mi se pare, spune Arbu-zov, că Bucureștii nu are încă un teatru tînăr, „modern” care este fel de necesar spec-tatorilor cit și actorilor. Așa a început discuția noastră în ho-lul cel mare al hotelului „Athénée Palace” unde ne-am întil-nit în ziua de 2 Iulie.

— Ar fi de dorit o scenă experimentală — continuă Arbu-zov, care ar uni pe tinerii actori, regizori și dramaturgi. Teatrele cu tradiție pun în scenă piesele dramaturgilor consacrați, iar teatrele tînere încearcă piesele dramaturgilor debutanți.

— Un asemenea teatru ar da posibilitatea tinerilor regizori să se afirme din plin și tinerilor actori să interpreteze roluri de mare avangură. Scena acestui teatru ar fi un vast cîmp ex-perimental, un teren de mîncă. Act s-ar crea un nou gen de joc, un nou stil modern, stilul celui de a doua jumătăți a secolului XX. Numai generația tînără îl poate găsi și îl poate da o for-mă definită. În acest scop m-am gândit la următoarea comparație: în orice familie, venirea pe lume a unui copil întrerupe familia. În Mos-cova, actualmente a luat ființă un as-trol de teatru „modern” care a pus în scenă piesa lui A. Kuznetsov, „Cîntuarea legendelor”, despre hi-erocentrul de la Irkutsk.

— Tovarășe Arbu-zov, puteți să ne spuneți cum vă alegeți temele piese-lor?

— Eu scriu ce mi-ar place mie în-miși să văd pe scenă, înclt să nu mi-pară rău de banii pe care i-am dat pe bilete. Cred că și spectatorul este absolut de aceeași părere cu mine, deoarece atunci cînd merge la teatru caută să se regăsească el în însuși. Dramatur-gii trebuie să creeze asemenea figuri, înclt să-și zguduie pe spectator și să facă să mediteze asupra lui însuși.

— Cu toate elementele tragice plesa dv. are un final opti-mist. Ce ați putea spune în legătură cu aceasta?

— Cea mai mare greșală a omului de artă constă în aceea că intenționînd să creeze o plesă optimistă, o lipsește de ele-mentele vieții reale cu toate lucrurile ei, spectatorul capătă o mare încredere în viață.

Or, în sufletul fiecăruia dîn noi, nu numai la cel dîn genera-ția mea, dar și la tinerii care s-au născut în perioada sovietic-ă, mai persistă simțul proprietății, tendințe mici burgheze și de aceea principala noastră sarcină este de a arăta momentul eliberării, de a zgurați cum se renunță la aceste vechi prejude-căți. Dar înalme de a arăta cum se descătușează omul, tre-buie reliefat un moment de cotitură. Misuna omului de artă constă în a arăta evoluția veridică a caracterului spre perfec-țiune.

Toamă cînd ne pregăteam să punem întrebarea următoare, s-a apropiat de noi eminentul regizor sovietic Evgheni Simo-nov, care a pus în scenă piesa Poveste din Irkutsk de Arbu-zov și Micile tragedii de Pușkin. A. Arbu-zov l-a sfătuit să se înar-meze cu răbdare, ceea ce dînsul a și făcut.

— Ce scop urmăriți, tovarășe Simonov, cînd puneți în scenă o piesă?

— Cînd pun în scenă o plesă, caut să găsesc forma precisă care ar putea să reliefeze ideea principală a operii. Un regizor care dorește să transmită spectatorului, într-o formă nealterată, înalme de a plesii, trebuie să apeleze la o formă precisă. Lu-crînd la realizarea piesei Poveste din Irkutsk doream să găsesc o soluție care să corespundă scopurilor și năzuințelor teatrului „Vah-tangov”. Doream ca această plesă să fie la nivelul acestui teatru. Fără o cunoaștere autentică a vieții, nu poți pune în scenă un spectacol. În acest scop am plecat la Irkutsk, la Braisk, la Baikal și m-am întors la repetiție după ce am ob-servat unele caractere reale. Acolo, la Irkutsk, am înțeles că într-un spectacol trebuie construit pe un drum nesfîrșit care merge în zare spre orizont. Acest drum constituie principala imagine poetică a spectacolului, simbolizînd atît drumul pe care merge țara noastră, cit și destinul erolor dîn plesia lui „Arbu-zov, care în cadrul spectacolului parcurg un drum de viață mare și mînat. Eu am căutat ca sentimentele și caracterele să fie cit mai reale, dar consideram că este necesar, că tre-buie nu să mă ocup să redau pur și simplu, ci să găsesc solu-ția poetică a întregului spectacol. Este foarte important ca punînd în scenă un spectacol să ridici stilul de comunicare reciproc între erori și să cauți relații între caractere. EU AM CERUT CU INSISTENȚĂ LA ACTORI O DOUA IN-TERVIURI ȘI CELE MAI SOBRE MIJLOACE DE EX-PRESIE.

Oamenii au preocupări atît de serioase și sînt atît de serios răspunderea în mîncă, înclt această seriozitate își pune am-pleta asupra comportării lor. Aceștia sînt oameni animați de mari pasiuni și de simțămînte profunde, ei iubesc și ursc cu adevărat, însă întotdeauna acest lucru se exteriorizează foarte sobru.

— Cum procedați atunci cînd puneți în scenă piesele lui Pușkin și cum sugerați actualitatea lui?

— Cînd îl pun în scenă pe Pușkin simt contemporaneitatea genului său, caut să-l transmit spectatorului ideile și inten-țiile lui Pușkin, fără a supraîncărci plesia cu detalii de viață co-tidiană. Actorii joacă în costume care doar în unele detalii amintesc epoca Evului mediu și a Renașterii și asta nu de dra-gul originalității, ci pentru ca nimic să nu sustragă de spec-tator de la ideile lui Pușkin. Acest spectacol este un monu-ment al lui Pușkin. Intenția mea a fost următoarea: am căutat ca spectacolul să aibă un caracter contemporan. De aceea am înțeles un prolog. Lîngă bustul alb al lui Pușkin stau actorii Teatrului „Vah-tangov” și Ruben Simonov recită versurile lui Pușkin dîn celebra „Chemare” către tînără generație. „Să trăiești! Semnă-te tînără, necunoscută”.

La sfîrșitul spectacolului apare dîn nou bustul lui Pușkin. Într-un spectacol este prezentă în două culori: alb și negru. Noi am căutat mijloace de expresie cit mai laconice și am se-lecționat minuțios mijloacele scenice. Lucrînd cu pictorii, de multe ori am eliminat lucrări pitorești, concepute cu mult ta-lent, numai pentru că ele coopeleau acțiunea și stîrjenau ver-surile lui Pușkin.

Interviu luat de Iulia Manolescu

Salutul Iuliei Borisova

Am rugat-o pe Iulia Borisova să ne împărtășească impresiile cu prilejul vizitei sale în țara noastră. Talenta interpretă a Valiei, a transmis cititorilor Luceafărului următoarele:

„Sînt fericită, dragii mei prieteni, că mă aflu în România. Imi pare foarte rău că ședereea este atît de scurtă, dar în inimă păstrez cele mai calde amintiri despre zilele acestea. Dați-mi voie ca prin revista Luceafărul să transmit cele mai sincere sentimente de afecțiune pentru prietenii mei romîni!”

Tinerilor cititori ai revistei Luceafărul, le doresc fericire. Adevărată fericire.

ARBUZOV EVGHENI SIMONOV IU. IAKOVLEV

TURNUL TEATRULUI VAHTANGOV

... și în urmă...

Cu cîteva luni în urmă, vîr-tirile librărilor noastre aduceau cititorilor o car-te mult așteptată: un vo-lum omagial închinat activității regizorale și pedagogice a lui E. B. Vah-tangov, de către unul dîn elevii săi (N. Gorciakov: Vah-tangov — meteur en scène).

Fără pretențiile unui scrupulos studiu științific asupra operii lui Vah-tangov Gorciakov evocă în acest document emoționant al nașterii teatrului sovietic — cu multă înțelegere și căldu-ră — primele lecții ale maestrului său și munca plină de fantezie creatoare, de căutări pasionate, de matură ghîndire artistică și de entuziasm tîneresc care a dus la realizarea unor spectacole de neuitat.

Gontagiosă pasiune, conta-gios entuziasm! Simpla lectură a acestei cărți, bogat ilustra-tă cu imagini dîn spectacol și cu schițe de decor și costum, a stîmțit în noi dorința arzătoare de a merge cu îndrăzneală mai departe pe drumul artei zîlor noastre, arta realist-socialistă.

Se înțelege că nu mică ne-a fost bucuria cînd am primit ves-tea că vom vedea în acest sfîr-șit de stagionă două spectacole ale Teatrului Academic de Stat dîn Moscova „E. Vah-tangov”. Carlea fostului elev Gorciakov ne indicase primii pași ai unui mare teatru: turnul condus de alt fost elev, Ruben Simonov, astăzi regizor principal, avea să ne dezvăluie culmile la care a ajuns acest colectiv luminat și căuzat de principiile ilustrului său dascăl.

Iată cînd pricina pentru care oaspeții moscovizi erau așteptați cu viu interes. Dar nu era sim-gura. Grițenko este un actor de film cunoscut și iubit la noi, iar Borisova și Iakovlev ne-au cu-erit fără rezerve prin interpre-tarea lor uluitoare dîn filmul Idiout. Și, în sfîrșit, cum să nu fim nerăbdători să-i vedem la lucru pe creatorii Poveșții dîn Irkutsk, acum, cînd Radu Bel-ligan ne obligă la confruntări și comparații prin felul fermecător cum a pus în scenă la Național această minunată piesă a lui Arbu-zov?

Cronicarii — fără îndoială— vor analiza, vor cîntări și vor trage concluziile după cele două spectacole ale Teatrului Vah-tangov. Rîndurile de față ar vrea să fie numai niște notații cumînti, ceva mai mult decît mărturiea unui spectator și ceva

mai puțin decât impresiile unui om de meserie.

Am văzut și am auzit Poveste din Irkutsk, cu o încin-tare nedesimțită de la început pînă la sfîrșit.

Nu poți să nu te îndrăgosești de Valia-Borisova, de com-plexa și bogata sa gamă sulte-țoasă, nu poți să nu suferi în-preună cu ea la moartea bunu-lui și umanului Sergei-Iliu-nov, nu poți să nu traiești alături de

eroica brigadă a excavatorului de pe Angara, bucuriile lor, durerile lor, elanul lor nesă-luțit de constructori ai comu-nismului. Am înțeles dîn acest spectacol realizat într-un spirit cu adevărat contemporan de E. Simonov, că într-unul sovietic, omul sovietic, se înalță prima marea, prin forța unității clasei sale, prin puterea înnoitoare a dragostei și a prieteniei, spre o nouă etică, spre superioritatea de neîgăduită a conștiinței comu-niste, pe culmile demnității umane.

Vah-tangov spunea elevilor săi: „Căutați! Căutați mereu! Fie că e vorba de o temă con-temporană sau de una clasică, trebuie să căutați!”

Ca și cum ar fi vrut să ilu-strizeze acest incandescent posu-lat al maestrului, oaspeții ne-au oferit, după marelui imn al zîle-lor noastre care este piesa lui Arbu-zov, micile tragedii ale lui Pușkin.

Tînărul regizor E. Simonov a demonstrat încă odată putere de

Aurel Vlaicu

Acad. prof. ELIE CARAFOLII

directorul Institutului de Mecanică Aplicată al Academiei R.P.R.

În ziua de 17 Iulie anul a-cesta s-au împlinit 50 de ani de la nașterea lui AUREL VLAICU, pionier încercat și curajos al aviației romînești. Evocînd memoria acestui erou al poporului romîn, aducem prin această notă o contribuție pentru aporțul său la dezvoltarea aviației și la gloria patriei sale, la care a contribuit prin fapte de mare răsunet.

În amintirea lui Aurel Vlaicu vom vorbi astăzi de viața și ope-ra acestui mare înaintaș al aero-tehnicii romînești, pentru a le servi drept pîldă de tenacitate, dură dîrzenie și perseverență tinerilor generații, care se ridică și care construiesc socialismul în țara noastră, în care planuri in-ovatoare și visuri îndrăznețe ca acestea mari, pleacă totuși la Coandă și Aurel Vlaicu au tot sprînjul și condițiile de a se transforma în realitate.

Într-un sat dîn Ardeal, la Bin-jiși, se naște la 6 noiembrie 1882 Aurel Vlaicu, primul copil al Anei și al lui Dumitru Vlaicu. Începe învățătura în satul său natal, continuînd-o apoi la liceul dîn Orăștie, iar mai tîrziu la Sibiu. Încă dîn primii ani ai copilării, Vlaicu dă dovadă de în-clîrări deosebite spre mecanică, executînd cu usurîmă tot felul de mecanisme ingenioase cu care își uimea profesorii și colegii.

După terminarea liceului, Vlaicu pleacă la Budapesta și se înscrie la Politehnică pentru a de-velopa științele mecanice. Precum încă dîn anii copilăriei de pro-blema zborului, cînd ajunge stu-dent la Politehnică, începe să se documenteze mai adînc în această problemă și să aibă o imagine mai clară despre ceea ce este o „mașină zburătoare”. El comu-nică acest lucru profesorului său de mașini. Însă cunoștințele aero-dinamice pe care le avea erau abia la început și profesorul său, deși i-a arătat toată simpatia, n-a pu-tut fi convins ușor numai dîn examinarea machetei, deși acesta a fost prezentată chiar în zbor de Vlaicu. Crezînd că va putea găsi în altă parte o soluție mai concretă a problemei zborului, deși împlinîndu-se zburările materiale foarte mari, pleacă totuși în oc-tombrie 1903 la Mînchen, unde se înscrie la cursurile de specia-litate mecanică ale Politehnicii dîn acel oraș.

După săvîrșirea serviciului militar, se întoarce din nou la Mînchen pentru a-și continua studiile. Se avîntă cu toată pa-siunea în studiu și în construcția mașinilor de zburat, realizînd tot felul de machete din ce în ce mai perfecționate, care-l duc la con-vingerea că este pe drumul ade-văratului. Mecanica căprînd în-tr-un virtej, se gîndește la felul de invenții, care așigau pe tehnicienii din acea vreme, și concepe mereu diverse inovații și

Lipsurile de tot felul îl readuc însă la înălțimi de curînta necesare continuării studiilor și nici nu poate să se desăvîrșească ma-chetele sale zburătoare.

Între timp, Vlaicu scapă pentru scurtă vreme de pînienjerea de dificultăți de tot felul, angân-ducînd la fabrica de automobile „Opel” dîn Rüsselsheim unde spera, pe lînga asigurarea traiu-lui de toate zilele, să convingă și pe conducătorii fabricii să-i dea sprînjul necesar pentru a-și realiza pasiunea „măștră”. Aceștia au rămas însă indiferenți, chiar în fața demonstrațiilor reușite cu machetele zburătoare pre-zentate astfel, cel și așa am-pribegii prin meșteșuguri străine, îndurînd lipsuri și greutăți, sase ani de trudă și amar, atîp pentru Vlaicu cit și pentru ai săi, în căutarea unei soluții mai rînzătoare de a-și construi aparatul mult visat. Tatăl său, cînd în inima îndurerată a fe-ciorului toată această demnădie, le-a dîns nou drumul spre Sibiu, unde îl aduce o slabă mîngiere, ipotecînd un rest de jugăre pe care le mai avea.

Cu cele 300 de coroane ale ta-tărului său, cu cele 1000 de coroane strîmte de cătane de li-cuere, Romulus Boca, Vlaicu își cumpără materialul necesar (lemn, pînză, cuie, etc.), și con-

tințea fantezie sobră și un rar simț al valorilor plastice și muzicale. Conceptul cu consecvență în alb și negru, spectacolul a înmănușat savant poemul lui Pușkin. Dîn nou am cunoscut și trei dîn miele sale tragedii: Ca-valetul avar, Mozart și Salieri și Oaspetele de piatră. Alături de artiștii poporului R. Simonov și M. Tolceanov (foști elevi ai lui Vah-tangov) au roștit cu strălucire inapăsatul vers pușkinian: Lubimov, Grițenko, Plotnikov, Korvoina, Telikovskaia și mulți alții. pînă la cel mai mic rol.

Odată cu zguduitorul moarte a lui Don Juan s-a încheiat și dîn păcatele pre-curs, turmea al Teatrului Vah-tangov. Am îi vrut să cunoaștem și alte lucruri care de la Pușkin pînă la Arbu-zov, alcătuiesc pi-ramida reperoriului său atît de valoros.

Am îi vrut de pîldă să-l admiram pe Ruben Simonov în inegalabilul său Dîmnicu. So-lariano dîn Filiberto Marturano a lui Eduardo Filipini.

Am îi vrut să vedem și nă-dăduim să vedem cit mai multe spectacole ale acestui teatru cu adevărat revoluționar și contem-poran.

Pînă atunci însă avem cer-titudinea că am văzut alceva: „Am văzut că Vah-tangov trăiește prin elevii săi, prin cuo-ritarea nouă de ascendență, prin adevărul sentimentelor și profunzimea ghîndirii, prin poe-zia interpretării.”

Am văzut că o artă mare și puternică o artă cu desăvîrșire contemporană trebuie să se sprî-jine pe o tradiție vie, dar nu poate exista fără spiritul cău-tărilor vii și pasionate.

Miron Niculescu

De o jumătate de secol se desăvîrșea un meci pasio-nat, un meci în care s-au angajat sute și mii de sportivi, dar destul de puțin comentat. Pare cîdeva, cu atît mai mult cu cît este vorba de un sport în-tr-un meci și anume... fotbalul. E vorba de duelul dintre echipele Bucureștiului și cele ale provin-ciei. În această jumătate de se-col, de la primul campionat național (1910) și pînă la sfîrșitul campionatului dîn acest an (1960) s-au disputat 41 de com-petiții. În urmă cu un an, înainte de începerea celui de al 41-lea campionat, soorul în disputa Capitală-Provincie era 20:20!

Adică, de 20 de ori o echipă bucuresteană și-a adjudecat titlul și tot de atîtea ori echipe de provincie au ieșit învingătoare.

Lata de ce actualul campionat a avut un caracter decisiv de finală, pentru stabilirea „scorului” după o jumătate de veac. (După terminarea celui de a doua jumă-tăți, cronicarul Luceafărului își rezervă plăcerea de a face un bilanț pentru cititorii săi).

Azdar, București — Provincie 21:20!

Să vedem ce orase dîn țară au avut bucuria să găzduiască echi-pa campionă. Pe primul plan se situează Timișoara cu 9 titluri, apoi Ploiești și Arad cu cîte 4, Brașov (Orașul Stalin), Reșița și Oradea cu cîte 1.

În anii care s-au scurs de la Eliberare, datorită marelui interes pentru o dezvoltare proporțională a condițiilor favorabile practicării

echipei care emiteau pretenții la titlu ori au pierdut foarte mult în tur (Steagul Roșu și Dinamo Bacău) ori s-au resemnat pur și simplu atunci cînd, practic, șansele de câștigare a titlului s-au spulberat (U.T.A.).

E de așteptat că noile măsuri pe care le elaborează forurile noastre sportive vor contribui la ridicarea calitativă a fotbalului, vor asigura un echilibru valoric în alcătuirea formațiilor, vor fa-vo-riza promovarea tînerelor ta-lente, și vor di-namiza astfel cea mai dragă com-petiție a publi-cului nostru spor-tiv. Dar, în pri-mul rînd, luța pentru calitate. Fîndcă, așa cum la atletism nu se acordă titluri unor sportivi care, deși învingători, realizează performanțe mediocre, credem că nu trebuie să se acorde Cupa R.P.R. unei formații cînușii care bate pasul pe loc și dovedește deseori atitudinî nesportive ca Progresul-București.

Publicul care a așteptat... o jumătate de secol să vadă fotbalul nostru afirmat pe plan euro-pean, public entuziast și com-pent, așteaptă cu încredere victo-riul campionat. E timpul ca aștep-tarea lui să fie răsplătită!

Echipa care s-a dovedit cea mai constantă ca valoare în ul-timii ani, echipa militarilor bucureșteni a cîștigat al 41-lea cam-pionat la o apreciazabilă diferen-ță de puncte, dar victoria ei n-a mai entuziasmată cît în 1956, de pîldă, cînd această diferență a fost mai mică. Aceasta, întrucît celelalte

Realizările remarcabile obținute dînd în prezent, în împletire cu perspectivele luminoase care se deschid în țara noastră în urmă-țorii ani, astfel cum sînt oglîndite în Directivele și Rezoluțiile celui dîn al-treilea Congres al Partidu-lui Muncitoresc Romîn, repre-zintă o dovadă a dezvoltării con-tinue și mereu înfloritoare a pa-rietei noastre.

Cronicar